

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

ÚVOD	2
U.1 ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE.....	3
U.2 VÝCHODISKÁ – ZOZNAM KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV	4
U.3 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RATKA NA ROKY 2007 – 2013.....	5
ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ	6
A.1 DÁTOVÁ ZÁKLADŇA	6
A.1.1 ÚVODNÁ CHARAKTERISTIKA RIEŠENÉHO ÚZEMIA	6
A.1.2 HISTÓRIA OBCE	7
A.1.3 PRÍRODNÉ POMERY	8
A.1.5 ARCHITEKTÚRA, URBANIZMUS A TRADIČNÁ KULTÚRA	13
A.1.6 DEMOGRAFICKÁ SITUÁCIA	13
A.1.7 TRH PRÁCE	17
A.1.8 EKONOMIKA OBCE – EKONOMICKÝ ROZVOJ	19
A.1.9 SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	24
A.1.10 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	26
A.1.11 CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA.....	29
A.1.12 MOŽNOSTI CESTOVNÉHO RUCHU A TURIZMU.....	29
A.1.13 OCHRANA A BEZPEČNOSŤ.....	30
A.1.14 MANAŽMENT A SPRÁVA OBCE	31
A.2 DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM.....	32
A.3 ANALÝZA PROBLÉMOV A CIEĽOV	34
A.4 HLAVNÉ VONKAJŠIE FAKTORY ROZVOJA ÚZEMIA	37
A.5 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA (SWOT ANALÝZA)... 37	
A.6 STAV PROJEKTOVEJ PRIPRAVENOSTI OBCE (EX-ANTE HODNOTENIE).....	38
ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ.....	39
GLOBÁLNY CIEĽ Č. 1 (HOSPODÁRSKA OBLASŤ):.....	39
GLOBÁLNY CIEĽ Č. 2 (KULTÚRNO-SPOLOČENSKÁ OBLASŤ):.....	39
GLOBÁLNY CIEĽ Č. 3 (ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ):.....	40
ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ	41
C.1 OPATRENIA A AKTIVITY	41
C.2 TABUĽKY OPATRENÍ, PROJEKTOV A AKTIVÍT PODĽA OBLASTÍ	43
ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ	46
D.1 RIADENIE PROGRAMU	46
D.2 AKTUALIZÁCIA PRO SA BUDE VYKONÁVAŤ PODĽA POTREBY Z VIACERÝCH DÔVODOV:.....	47

D.3	KOMUNIKAČNÁ STRATÉGIA PRO	47
D.4	MONITOROVANIE A HODNOTENIE PRO	47
D.5	AKČNÝ PLÁN NA ROZPOČTOVÝ ROK 2016 S VÝHLADOM NA 2 ROKY (2018) - VECNÝ A ČASOVÝ HARMONOGRAM REALIZÁCIE JEDNOTLIVÝCH OPATRENÍ A PROJEKTOV.	48
	ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ	51
E.1	INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN NA REALIZÁCIU PRO NA TRI ROKY	52
E.2	MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA JEDNOTLIVÝCH OPATRENÍ, AKTIVÍT (PROJEKTOV)	52
	ZÁVER	54
	PRÍLOHY PROGRAMU ROZVOJA OBCE RATKA	55

ÚVOD

V zmysle Zákona o podpore regionálneho rozvoja odporučilo obecné zastupiteľstvo obce Ratka Obecnému úradu Ratka aktualizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ratka na Program rozvoja obce Ratka (ďalej PRO) pre obdobie od roku 2015 do roku 2023.

U.1 ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU ROZVOJA OBCE

Program rozvoja obce je nositeľom rozvojovej politiky obce, predstav jej vedenia a obyvateľov o budúcnosti svojej obce. Je to komplexný dokument, ktorý poskytuje celkový pohľad na rozvoj obce a ktorý popri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja obce umožní obci čerpanie prostriedkov z fondov Európskej únie.

V zmysle zákona č. 309 z 15. októbra 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, sa ustanovujú ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja, upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a ďalších subjektov územnej spolupráce, ako aj podmienky na koordináciu a realizáciu regionálneho rozvoja.

V zmysle tejto novely program rozvoja obce pozostáva z:

- a) úvodu, ktorý obsahuje obsah dokumentu, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PRO, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov týkajúcich sa vymedzeného územia;
- b) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, SWOT analýzu, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce;
- c) strategickej časti, ktorá obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna);
- d) programovej časti, ktorá obsahuje konkrétne opatrenia a aktivity (projekty) vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám a súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov vrátane východiskových a cieľových hodnôt;
- e) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov;
- e) finančnej časti, ktorá obsahuje indikatívny finančný plán na celú realizáciu PRO, finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce, model financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) v prepojení na programový rozpočet obce;
- f) záver, ktorý obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PRO.

U.2 VÝCHODISKÁ – ZOZNAM KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

Program rozvoja obce Ratka je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v nasledovných národných, regionálnych a miestnych strategických dokumentoch:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky;
- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015 – 2023 (PHSR BBSK);
- Program rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020;
- Regionálna integrovaná územná stratégia Banskobystrického kraja (RIÚS) na roky 2014-2020;
- Komplexná priestorová a rozvojová štúdia územia Novohradského geoparku (2008);
- Komplexná stratégia rozvoja územia Novohrad – Nógrád geoparku (2015);
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ratka pre obdobie 2005 – 2013

U.3 EX-POST HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RATKA NA ROKY 2007 – 2013

Projekty, ktoré boli vybudované:

2009	Budovanie miestnej infraštruktúry PRV 3.4.1.
2013	Cestná infraštruktúra / oprava výtlkov po zimnej prevádzke/ zo ŠR MDVaRR
2014	Kamerový systém- na financovanie projektu v oblasti prevencie kriminality zo ŠR
2015	„Bezpečnosť a prevencia proti vandalizmu na verejných priestoroch v obci Ratka“ /Vybudovanie kamerového systému v obci Ratka/ PPA 2015/PRV/37

ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť založená na databáze informácií a ukazovateľov obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, SWOT analýzu (analýzu silných a slabých stránok obce, príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia), identifikáciu kritických oblastí rozvoja a stanovenie východísk a možných riešení.

A.1 DÁTOVÁ ZÁKLADŇA

Východiskovými podkladmi pre dátovú základňu PRO obce Ratka boli nasledovné informačné zdroje: štatistické údaje zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 (SODB, 2011), údaje obecného úradu, dostupná literatúra.

A.1.1 Úvodná charakteristika riešeného územia

Tabuľka č. 1: Základná charakteristika obce Ratka (k 31.12.2014)	
Kód obce	511897
Názov okresu	Lučenec
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	obec
PSČ	986 01
Telefónne smerové číslo	+421-47
Prvá písomná zmienka o obci - rok	v roku 1929
Nadmorská výška obce v m n.m.	222
Celková výmera územia obce [ha]	1260
Hustota obyvateľstva na km ²	24,84
Počet obyvateľov k 31.12.2014	313
<i>Zdroj: ŠÚ SR, Obecný úrad Ratka</i>	

Širšie územné vzťahy

Obec Ratka leží 4 km juhozápadne od mesta Fiľakovo a 19 km od historického centra Novohradu – mesta Lučenec. Je vzdialená 12 km od hranice s Maďarskou republikou a nachádza sa blízko hlavného dopravného ťahu čo má pozitívny dosah na rozvoj cestovného ruchu. Obec ležiaca v údolí Babského potoka, v západnej časti Cerovej vrchoviny. Nachádza sa tu vodná nádrž a kameňolom ktoré obývajú pestré druhy rastlín a živočíchov. Oblasť je bohatá na poľovnú zver. Boli tu nájdené sídliská z praveku a z doby kamennej, bronzovej, laténskej.

A.1.2. História obce

Obec Ratka vznikla v roku 1955 odčlenením od obce Čakanovce zlúčením obcí Ratka, Horná Bába, Šikov. Obyvatelia týchto osád prišli v roku 1929 z Podpoľania, vyklčovali lesy odkúpili pôdu a žili roľníckym spôsobom života. Majiteľmi pozemkov boli gróf Herold Štefányi a veľkostatkár Wohl. Názov obce sa datuje od čias tureckých nájazdov, keď tureckého hodnostára pochovali podľa tureckej mytológie do piateho neba „Ratka“.

Prvá písomná zmienka sa datuje do roku 1955. Avšak, obec s rovnakým názvom Ratka sa nachádza na tej istej geografickej polohe už aj na Lipského mape Uhorska z roku 1806. Zaujímavý je aj fakt, že osada Horná Bába mohla vzniknúť ešte skôr, pretože patrila k obci Trebeľovce. Horná Bába sa na Lipského mape uvádza ako Sv. Alžbeta (Sz. Erzsébet). Oficiálne sa udáva, že v r. 1929 vznikli osady Veľká Ratka, Malá Ratka, Šikov a Červid', Horná Bába je diskutabilná.

Prví desiatí prisťahovalci sem prišli z Podpoľania – z Detvy, Hriňovej a Málinca. Prvými desiatimi ľuďmi boli: Ondrej Žiak, Pavel Murín, Pavel Verežský, Ján Kaličiak, Ján Bahleda, Tomáš Kaličiak, Matej Mikláš, Jozef Krnáč, Ján Drugda, a Michal Pavlovič. Prisťahovalci odkúpili časť pôdy od pôvodných majiteľov, ktorými boli gróf Herold Štefányi a veľkostatkár Wöhl. Kým sa tieto osady spojili a vytvorili novú obec, patrili do katastra vedľajších obcí. Veľká Ratka, Šikov, Malá Ratka a Červid' patrili pod Čakanovce, Horná Bába pod Trebeľovce. V roku 1930 sa v osade Veľká Ratka vybudovala „Ľudová škola“, ktorá však fungovala len v provizórnych priestoroch. V nej sa učili žiaci od 6 -11 rokov.

Po 25 rokoch sa konečne podarilo osadám odtrhnúť sa od Čakanoviec a spojiť sa do novej obce, ktorá dostala názov RATKA. Tento názov sa datuje už do čias tureckých nájazdov, keď tureckého hodnostára pochovali, podľa tur. mytológie, do „piateho neba „ – Ratka. Ratka teda oficiálne vznikla v roku 1955. O rok nato, roku 1956, sa zriadila predajňa Jednota, ktorá bola tiež len v provizórnych priestoroch. Keďže pôvodní obyvatelia žili roľníckym spôsobom života, ani roľnícke družstvo na seba nenechalo dlho čakať. Bolo zriadené v roku 1957 a toho roku bol do obce aj zavedený elektrický prúd. Ďalší prírastok prišiel, keď sa roku 1960 Horná Bába odtrhla od Trebeľoviec a pripojila sa k Ratke.

Neskôr , roku 1965, boli zriadené 3 autobusové zastávky a to: Ratka časť Horná Bába, Ratka, a Ratka časť Šikov. V tom roku bola vybudovaná aj ZDŠ pre ročníky 1. – 5. Kultúrny dom a družstevné byty boli vybudované roku 1969. V roku 1972 prišla potešujúca správa, myslím, najmä pre pánov, keďže bola vybudovaná Jednota spolu s Hostincom. Miestne JRD sa zaradilo medzi popredné v okrese. K nemu bolo tiež roku 1972 pripojené schodkové družstvo Trebeľovce.

ZDŠ bola v rokoch 1976/77 zrušená a v jej priestoroch bola zriadená MŠ. O 3 roky neskôr, v roku 1980, bola v rámci akcie „Z“ vybudovaná Požiarna zbrojnica. Náš Dobrovoľný hasičský zbor však fungoval už od roku 1957. V roku 1990 sa JRD premenovalo na PD Ratka –Trebeľovce. V tom roku sa tiež zriadil cintorín na Malej Ratke. V roku 1995 bola MŠ zrušená a v jej priestoroch bola zriadená „Motlitebňa“, ktorá tam funguje dodnes. V obci bola zavedená telefónna linka v roku 1998. Toho roku vznikol aj nový subjekt AGRO RATKA.

V okolí Ratky sa nachádza lom, v ktorom sa ťažba začala roku 1886 a ťažba sa zastavila v deväťdesiatych rokoch dvadsiateho storočia. Rok 1999 so sebou prináša 2 nové udalosti a to výstavba Poľovníckej chaty a Zahusťovacej trafostanice na Malej Ratke.

Osobnosti (historické, súčasné):

Mikuláš Krnáč, pochádza z časti Šikov (*15.2.1947), je bývalý slovenský futbalista, útočník. V lige hrával za Inter Bratislava. V 132 ligových zápasoch dal 51 gólov. Za olympijský tím Československa nastúpil v 4 zápasoch a dal 1 gól. Účastník OH Mexiko 1968. Jeho syn Martin Krnáč je futbalový brankár.

Emil Olšiak, otec známeho hudobníka Milana Olšiaka, vedúceho ľudovej hudby Olšiakovci

Archeologická lokalita – Malá Ratka – mohyla

A.1.3 Prírodné pomery

Geomorfologické pomery

Z pohľadu administratívneho a správneho členenia patrí toto územie do Banskobystrického kraja, do okresu Lučenec. Nachádza sa v hraničnej oblasti Slovenskej republiky a Maďarska. Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenskej republiky (MAZÚR, LUKNIŠ ET AL., 1986) je Mučinská vrchovina podcelkom Cerovej vrchoviny, matrasko-snanskej oblasti.

Susediaca Lučenská kotlina tvorí podcelok Juhoslovenskej kotliny, ktorá patrí do oblasti Lučensko-košickej zníženej. Oba podcelky patria do subprovincie Vnútorne Západné Karpaty, Západokarpatskej provincie a podsústavy Karpaty.

Geologické pomery

Geologické zloženie riešeného katastrálneho územia obce Ratka sa odráža v geologickej minulosti, odohrávajúcej sa na konci tret'ohôr a v mladších štvrtohorách. Litologická rôznorodosť sa odráža aj v reliéfe, čo spôsobuje striedanie menej odolnejších pieskovcových vrstiev nachádzajúcich sa na pahorkatine s odolnejšími vulkanickými horninami na vyvýšených miestach.

Prevažná časť územia je tvorená morskými usadenými horninami. Najväčšie zastúpenie majú horniny Fil'akovského súvrstvia (64,75%), ktoré sa v území vyskytujú ako Lipovianske, Čakanovské a Tachtianske vrstvy. Lipovianske vrstvy sú tvorené pieskovcom (rozpadavé pieskovce, prachovce, tufy a zlepenec) a zaberajú vyše 50% katastra. Za nimi nasledujú Čakanovské vrstvy (8%) - prachovce, pieskovce, tufity a Tachtianske vrstvy (5%) - pieskovce, prachovce.

15,77 % územia tvoria štvrtohorné nánosy - fluvialne sedimenty (nivné hliny a piesčité štrky podložia Cerovej bazaltovej formácie). 12,56 % - polygenetické sedimenty: hlinito-ílovité a piesčité svahové hliny. Ostatné horninové zloženie predstavujú sopečné horniny – bazaltové lávové prúdy a neky, tufy a siltovce a štrky, piesky a pestré íly bukovinského súvrstvia.

Koncom pliocénu (2,75 – 1,8 mil. rokov) nastala ďalšia etapa Cerovej bazaltovej formácie, kedy došlo ku kľembovému výzdvihu Cerovej vrchoviny (Hajnáčsky hradný vrch, kamenné more na Šomoške, Trebeľovský lávový prúd). Začiatkom pleistocénu (1,8 – 0,01 mil. rokov) dochádza k tretej fáze andezitového vulkanizmu sprevádzaného riečnou sedimentáciou. Ak príklad uvádzame Fiľakovský hradný vrch, Belinské skaly a chrast' pri Ratke.

Významné geologické lokality

Trebeľovský lávový prúd tvorí vyše 10 km dlhý úzky lávový prúd s doskovitou odlučnosťou bazaltu. Patrí medzi najdlhšie v Cerovej vrchovine. Pri Trebeľovciach dosahuje hrúbku 40 m. Buduje kóty Chrast' pri Ratke, Babský vrch a Šafy pri Trebeľovciach. O tom, že sa lávový prúd vylial do bývalej riečnej doliny hovoria zvyšky pliocénnych štrkov zrejme belinských vrstiev v jeho podloží. Názorné odkryvy môžeme pozorovať vo viacerých kameňolomoch pri Ratke, Fiľakovských Kováčoch a Trebeľovciach (KONEČNÝ ET AL., 1995).

A. Chrast' pri Ratke (350 m n.m.)

Lokalita predstavuje bývalý kameňolom, situovaný asi 1 km na severovýchod od obce Rátka, nachádzajúci sa na ceste do Fiľakova, pod kótou Chrast' (350 m.n.m.). Pod bazaltovým lávovým prúdom (Trebeľovský lávový prúd), ktorého vznik datujeme do najmladších štvrtohôr sa v kameňolome zachovala vrstva usadenín z najstarších štvrtohôr, pred 1,8 miliónmi rokov. Predstavujú piesčito-štrkové sedimenty paleodoliny okolo 100 m nad súčasným tokom potoka Belina. Sú to červenohnedé, tzv. rubifikované pôdy a štrkovité riečne usadeniny, ktoré boli odkryté ťažbou bazaltu. Celý profil je zakrytý bazaltovým lávovým prúdom, vďaka ktorému sa zachovali aj predmetné sedimenty. Reprezentujú najstarší pleistocén, ktorý chýba z celého územia Cerovej vrchoviny.

Lokalita má značný vedecký význam, pretože staré štvrtohorné usadeniny boli takmer všade odnesené povrchovými tokmi. Lokalita je však pre prebiehajúcu ťažbu pre verejnosť uzatvorená.

B. Veľký Hargič (vrch Veľké Hradište – 387 m n.m.)

Ostro vystupujúca kužeľovitá bralnatá dominanta predstavuje sopečný komín – nek, vo vrchnej časti s prechodom do maarového krátera. Ide o koreňovú zónu lávového jazera v kráteri, o čom svedčí dobre zachovaná stĺpovitá odlučnosť bazaltu so šikmo uloženými stĺpmi, ktoré sú kolmo orientované na bývalú vnútornú stenu krátera. Malý kameňolom v úpätí neku odкрýva aj troskovité komínové brekcie ako pozostatok freatomagmatických erupcií s bazaltovými žilami. Radiometrický vek bazaltu bol stanovený na $5,43 \pm 0,4$ mil. rokov (Konečný a kol. 1995).

Lokalita je prístupná poľnou cestou z Hornej Baby do opusteného kameňolomu v bazaltovom brale. Nie je nijako vybudovaná. Lokalitu je možné využiť aj na náučné účely. Za týmto účelom by sa žiadala jej územná ochrana (z dôvodu vylúčenia ťažby), architektonické dotvorenie a označenie náučnými panelmi. Vzhľadom na nízku ochranu a

prekrásnu nedotknutú okolitú prírodu je možné v priestore vybudovať oddychovú lokalitu s ohnískom a sedením.

Pôdne pomery

Územie Cerovej vrchoviny sa vyznačuje heterogénnym pôdnym pokryvom, ktorý odráža rôznorodosť horninového zloženia ako aj zložitosť geomorfologického vývoja Cerovej vrchoviny a priľahlej Lučenskej kotliny.

Najväčšie zastúpenie (54%) majú hnedozeme kultizemné z polygenetických hĺn, sprievodné regozeme a pararendziny. Luvizeme modálne a kultizemné tvoria 44% územia - z tenkých prekryvov sprašových hĺn, sprievodné kambizeme, lokálne pararendziny, zo skeletnatých, prevažne terciérnych sedimentov. Veľmi malé zastúpenie majú fluvizeme vyvinuté zo nivných sedimentov Ipľa v zaplavovaných oblastiach.

Klimatické pomery

V zmysle klimatologickej klasifikácie (Lukniš - Konček, 1982)^[1] patrí územie do oblasti teplej, okrsku mierne suchého s chladnou zimou. Klimatické pomery sú dosť rozdielne, čo je dané rozdielnou členitosťou terénu. V severnej časti sú klimatické podmienky drsnejšie.

Priemerná ročná teplota je v severnej časti regiónu 9,1°C. Najteplejší mesiac je júl s priemernou teplotou 17,7 °C, najchladnejší mesiac je január s priemernou teplotou – 4,2 °C. Priemerné ročné zrážky 500 mm. Smer prevládajúcich vetrov je SZ – JV.

Hydrogeologické pomery

Úmorie Čierneho mora sa na Slovensku rozdeľuje na dve hlavné povodia Dunaja a Tisy a ich hranica sa stáva hlavným slovenským rozvodím. Odraz dnešnej štruktúry povrchových vodných tokov musíme hľadať v minulosti.

Celá oblasť sa vyznačuje úzkou sieťou vodných tokov, ako aj malou plochou prírodných jazier. Riečna štruktúra sa formovala v jednotlivých geologických dobách odlišne. Staršie doby charakterizujú tektonické zlomy a poruchy, najvýznamnejšie však k formovaniu tokov prispela posledná kvartérna doba.

Riečna sieť má extrémny vodný režim a to najmä v jarných obdobiach v dôsledku topenia snehu. Cez kataster Ratky preteká Babský potok ako prítok rieky Ipľ. Nachádza sa tu aj vodná nádrž a jazero.

Geopark Novograd – Nográd

Geopark Novograd – Nográd zahŕňa 28 obcí na slovenskej strane (južné časti okresov Rimavská Sobota, Lučenec) a 64 obcí na maďarskej strane (severná časť Novohradskej župy). Symbolom geoparku je hrad Šomoška, ktorý leží na hranici Slovenska a

Maďarska. Centrom geoparku je na Slovensku mesto Fiľakovo. Na jeho území sa nachádzajú Chránená krajinná oblasť Cerová vrchovina a Chránené územie TK Karancs Medves.

Dňa 17.11.2015 členské štáty UNESCO na svojej generálnej konferencii ratifikovali vznik novej kategórie geoparkov UNESCO GLOBAL GEOPARK, ktorej súčasťou sa stal aj NGG. Do územia geoparku zasahuje západná a centrálna časť CHKO Cerová vrchovina.

Najznámejšie prezentujúce lokality sú NPR Šomoška s jej slávnym kamenným vodopádom, Fiľakovský hradný vrch, ale aj neznáme lokality Mučínskej vrchoviny ako Piešňa a Mišánikova (Jurajova dolina) pri Mučíne, bujár pri Kalonde, archeologické nálezisko pilinskej kultúry s 1334 žiarovými hrobmi Radzovce – Monosa.

Súčasná krajinná štruktúra

Krajinná štruktúra nachádzajúca sa v oblasti Cerovej vrchoviny, katastrálneho územia obce Ratka, sa vo všeobecnosti vyznačuje mierne modelovaným reliéfom s charakterom poľnohospodárskej krajiny, s enklávami lesa a trvalo-trávnatých porastov.

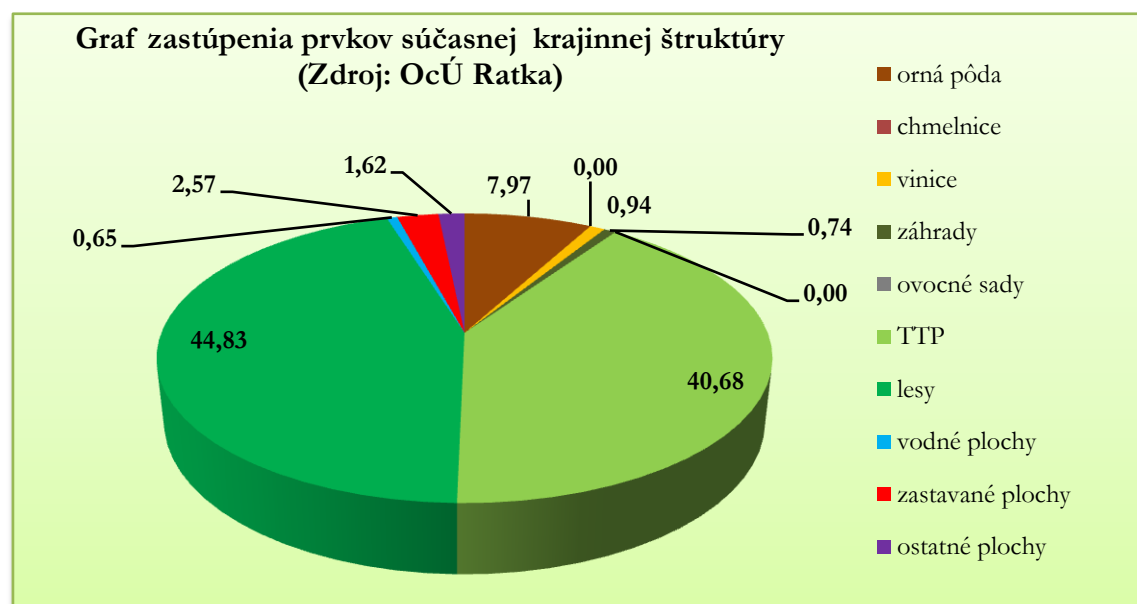
Poľnohospodárska krajina zaberá výmeru 634,04 ha čo predstavuje 50,33% územia. Vinice vyskytujúce sa na teplých južných svahoch a záhrady v intravilánoch sídiel spolu zaberajú len 1,74% z celkovej rozlohy obce.

Chmeľnice a ovocné sady sa v katastrálnom území nevyskytujú.

Z poľnohospodárskej pôdy majú najväčšie zastúpenie trvalo-trávnne porasty (TTP), ktoré zaberajú 40,68% z celkovej rozlohy katastrálneho územia. V najväčšej miere sú tvorené lúkami a pasienkami, ktoré tvoria krajinnú mozaiku s ornou pôdou (7,97% územia).

Pôvodnými prirodzenými spoločenstvami Cerovej vrchoviny sú najmä lesné spoločenstvá, mokrade, teplomilné a skalné stepné biotopy.

V súčasnosti sú okrem lesov najviac zastúpené lúky a pasienky. Pasienky sú významnou krajinnou zložkou a typickou krajinnou črtou územia. Pasienky tvoria ohrozený biotop a sú domovom rôznych významných druhov rastlín, ktoré sa viažu na určitú fázu sukcesie. Opustené pasienky zarastajú porastmi borievky, trnky, ruže, hlohu a i.

Z nepoľnohospodárskeho využitia zaberá nepoľnohospodárska pôda celkovo 49,67%. Prevládajúcou zložkou sú lesy, ktoré zaberajú rozlohu 565,03 ha (44,83%) z celkovej rozlohy katastra. Tieto lesy predstavujú významnú krajinnú dominantu rozprestierajúcu sa na pahorkatine Mučinskej vrchoviny.

V najnižších polohách Cerovej vrchoviny – Mučinskej vrchoviny, sa vyskytujú lesy dubového vegetačného stupňa, lesy bukovo-dubového vegetačného stupňa zaberajú najrozsiahlejšie plochy územia. Spoločenstvá hospodárskeho lesa sú mladé (40 – 60 r.), staršie predstavujú fragmenty blížiac sa k fáze rozkladu. Sú tvorené predovšetkým autochtónnymi drevinami: hrabom (*Carpinus betulus*), dubom cerovým (*Quercus cerris*) a dubom zimným (*Quercus petraea*), v menšom zastúpení nepôvodných drevín akými sú borovice (*Pinus sp.*) i agáty (*Robinia pseudoacacia*). Lesný podrast tvoria liesky (*Corylus avellana*), brezy (*Betula sp.*), v okolí potokov vrbý (*Salix sp.*) a topole (*Populus sp.*). Zriedkavo sa vyskytujú dreviny ako pagaštan konský (*Aesculus hippocastanum*) alebo gaštany (*Castanea sativa*). Porasty ekotónov tvoria najmä otružiny (*Rubus fruticosus*). Lesy sú bohaté na machy, lišajníky, ale aj mykorizné huby. Pomerne hojný je výskyt drevokazných húb, ktoré sú viazané na mŕtve drevo. Porasty ekotónov a krovinnú etáž tvoria predovšetkým liesky (*Corylus avellana*), trnky (*Prunus sp.*), hlohy (*Crataegus sp.*), svíby (*Swida sp.*), šípky a ruže (*Rosa sp.*). Reprezentujú významnú zložku z hľadiska zachovania biodiverzity. Územie je bohaté na poľovnú zver a vyskytuje sa tu aj poľovný revír.

Vodné plochy zaberajú 0,63% územia a sú tvorené sieťou vodných tokov – Babský potok a vodnou nádržou v intraviláne obce Ratka. Zastavané plochy tvoria 2,57% a sú roztrúsené v podobe samôt po celom katastrálnom území – Horná a Dolná Bába a Šikov.

Prvky súčasnej krajinej štruktúry	kategória	rozloha (v ha)	rozloha (v %)
	orná pôda	100,41	7,97
	chmelnice	0,00	0,00
	vinice	11,82	0,94
	záhrady	9,35	0,74
	ovocné sady	0,00	0,00
	TTP	512,70	40,68
	lesy	565,03	44,83
	vodné plochy	8,19	0,65
	zastavané plochy	32,45	2,57
	ostatné plochy	20,38	1,62
	Spolu (%)	1260,32	100,00
z toho	poľnohospodárska pôda	634,28	50,33
	nepoľnohospodárska pôda	626,04	49,67
	spolu	1260,32	100,00

Prvky súčasnej krajinej štruktúry v obci Ratka v roku 2014 (Zdroj: OcÚ Ratka)

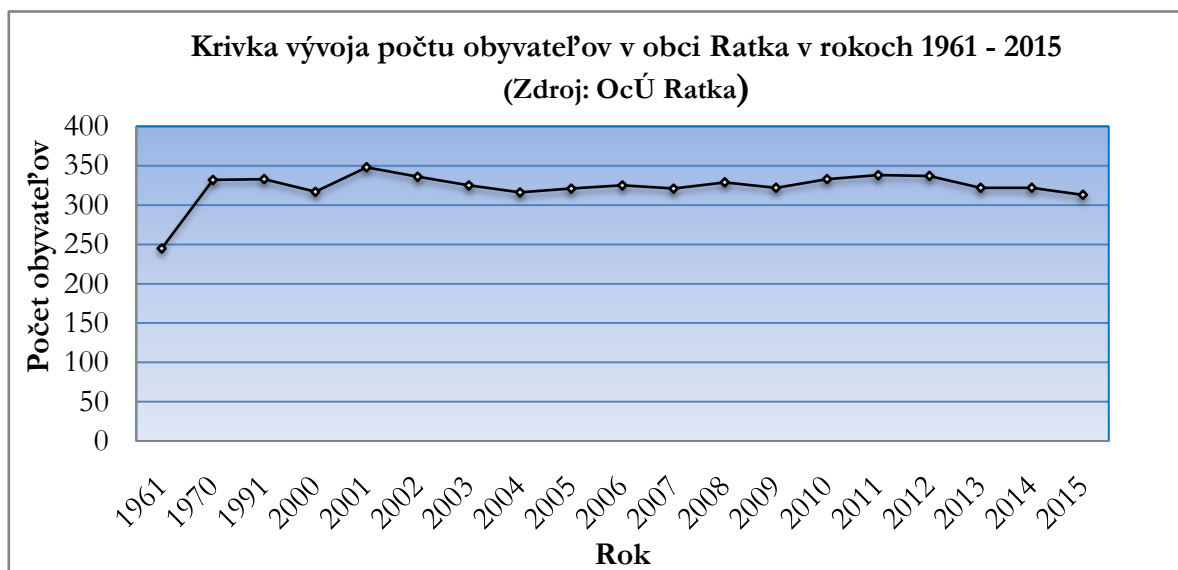
A.1.5 Architektúra, urbanizmus a tradičná kultúra

Obec Ratka vznikla spojením osád Cerová, Horná Baba, Malá Ratka, Šikov, Veľká Ratka. K výraznému premiešaniu obyvateľstva a ľudovej kultúry došlo po druhej svetovej vojne presídlením obyvateľov z Podpoľania (z okolia Hriňovej, Kriváňa, Detvy ...) hlavne do chotárov obcí Ratka, Mučín, Trebeľovce, Lipovany a Šiatorská Bukovinka.

Obyvateľstvo prisťahované z Podpoľania si so sebou prinieslo fujaru, šesťdierkové píšťaly a koncovky. Charakteristickým spôsobom zabezpečovania obživy bolo lesníctvo a od neho závislé remeslá, poľnohospodárstvo, pastierstvo a čiastočne baníctvo.

Tradičnú zástavbu ľudových domov v oblasti Novohradu tvorili malé domy, ktoré boli stavané z nepálených tehál, materiálom bola slama, piesok a kamene. Takýto tradičný dom môžeme charakterizovať ako prízemný dom, pretiahnutého – obdĺžnikového tvaru s hladkou fasádou s odkvapovou rímso. Neskôr sa začali stavať viacpriestorové domy, ktorých súčasťou boli aj hospodárske priestory. Všetky miestnosti však boli radené za sebou alebo boli situované do tvaru L. Strechy sú valbové pod tvrdou krytinou.

V 20-tych rokoch 20. storočia bola fasáda takéhoto ľudového domu rozšírená o dve okná na štvorosovú a prejazdnu bránu do dvora. Táto nová časť už bola na dvorovej fasáde opatrená drevenou verandou. Pivnice sa väčšinou nachádzali priamo vo svahu, resp. boli vykopané do pieskovca a niektoré sú zachované dodnes. Na dvoroch sa dodnes nachádzajú kolesové studne a budovy letných kuchyniek.

A.1.6 Demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov

Obec Ratka sa od svojho vzniku v roku 1955 začala rozrastať a počet obyvateľov sa stále zvyšoval. V období prvého sčítania obyvateľov v roku 1961 tu žilo 245 obyvateľov. Počet sa stále zvyšoval až do roku 1991, kedy mala obec 332 obyvateľov čo predstavuje väčší počet ako v súčasnosti. Za posledných pár rokov pozorujeme mierny pokles počtu obyvateľov. Od roku 2011 sa do roku 2015 znížil počet o 25 obyvateľov.

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

2015	313
2014	322
2013	322
2012	337
2011	338
2010	333
2009	322
2008	329
2007	321
2006	325
2005	321
2004	316
2003	325
2002	336
2001	348
2000	317
1991	333
1970	332
1961	245

Vývoj počtu obyvateľov v obci Ratka v rokoch 1961 – 2015 (Zdroj: OcÚ Ratka)

Veková štruktúra obyvateľstva

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku od roku 2009 klesol o 6 obyvateľov a v roku 2015 tvorí 15,65 % obyvateľstva obce čo sa skoro rovná celoslovenskému priemeru (priemer SR je 15,31%).

Produktívny vek obyvateľstva sa tiež znížil od roku 2009 o 3 obyvateľov a v roku 2015 tvorí 65,18% z celkového počtu obyvateľov. Priemer SR je 70,73% obyvateľov žijúcich v produktívnom veku.

Hodnota počtu obyvateľov v poproduktívnom veku sa v obci nezmenila v porovnaní s rokom 2009 predstavuje počet 60 obyvateľov v roku 2009 aj v roku 2015 (19,17% obyvateľstva).

Rok	Predproduktívny vek (0-14)			Produktívny vek (15 – 54/59)			Poproduktívny vek (54/ 59+)		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
2009	55	15	40	207	110	97	60	25	35
2010	55	15	40	215	115	100	63	25	38
2011	53	14	39	220	120	100	65	25	40
2012	52	14	38	220	120	100	65	25	40
2013	49	11	38	210	117	93	63	24	39
2014	49	11	38	210	117	93	63	24	39
2015	49	11	38	204	114	90	60	24	36

Rozdelenie počtu obyvateľov podľa vekovej štruktúry v rokoch 2009 – 2015 (Zdroj: OcÚ Ratka)

Prirodzený prírastok (úbytok) v obci Ratka od roku 2009 do roku 2015 spolu tvoril 15 obyvateľov. Najväčší bol v roku 2015 – 4 obyvratelia a najmenší v roku 2014 – 0 obyvateľov.

Rok	Živonarodení			Zomrelí			Prirodzený prírastok (úbytok)		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

2009	2	1	1	5	2	3	3	1	2
2010	1	1	0	3	1	2	2	0	2
2011	4	1	3	2	1	1	2	0	2
2012	2	0	2	2	2	0	2	0	2
2013	3	0	3	3	1	2	2	1	1
2014	3	2	1	3	2	1	0	0	0
2015	1	1	0	3	0	3	4	1	3
Spolu	16	6	10	21	9	12	15	3	12

Prehľad prirodzeného prírastku (úbytku) v obci, v rokoch 2009 – 2015 (Zdroj: OcÚ Ratka)

Celkový prírastok (úbytok) obyvateľstva je súčtom prirodzeného prírastku obyvateľstva a migračného salda v sledovanom roku. Migračné saldo vyjadruje rozdiel medzi počtom vyst'ahovaných osôb z krajiny a počtom prisťahovaných do krajiny.

Index vitality, vyjadrujúci pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva v súčasnosti dosahuje v obci Ratka 81,67, kým celoslovenský priemer predstavuje 114,84. Index starnutia (pomer medzi poproduktívnou a predproduktívnou zložkou) je v roku 2015 -122,45. Od roku 2009, tak má stúpajúcu tendenciu a znamená to fakt, že obyvateľstvo v obci starne.

Rok	celkový prírastok (úbytok)			index vitality	index starnutia
	muži	ženy	spolu		
2009	5	5	10	91,67	109,09
2010	5	5	10	87,30	114,55
2011	4	1	5	81,54	122,64
2012	0	1	1	80,00	125,00
2013	7	8	15	77,78	128,57
2014	0	0	0	77,78	128,57
2015	3	5	8	81,67	122,45

Prehľad celkového prírastku (úbytku) v obci, v rokoch 2009 – 2015 (Zdroj: OcÚ Ratka)

Národnostné zloženie

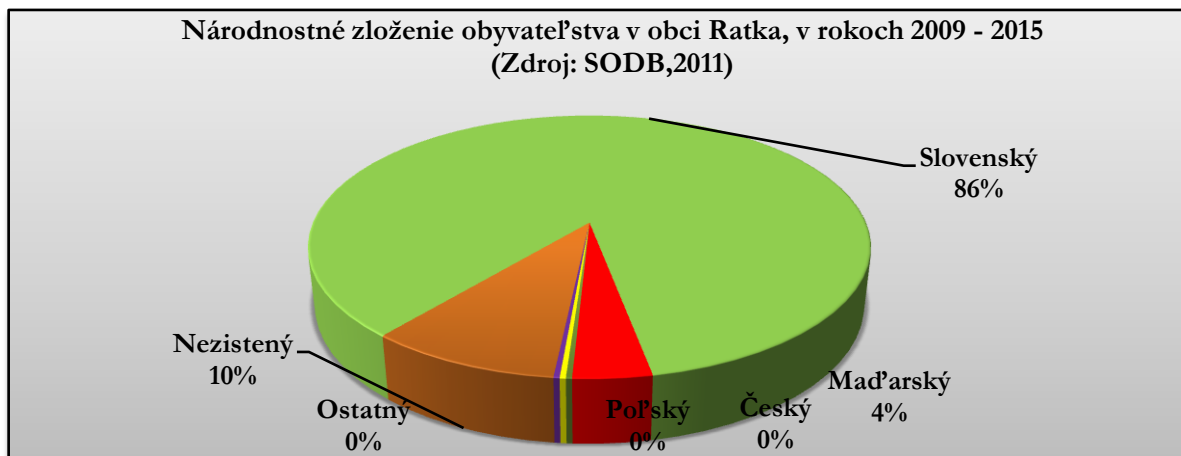
Jednoznačne prevládajúcou je v obci slovenská národnosť, ku ktorej sa hlási 292 obyvateľov (86%). Maďarská národnosť je zastúpená necelými 4%. V obci je zaznamenaná aj česká, poľská a iná národnosť. Ostatné národnosti nebolo zistené pri 32 obyvateľoch.

Národnosť	Počet obyvateľov	Počet (%)
Slovenský	292	85.88
Maďarský	13	3.82
Český	1	0.29
Poľský	1	0.29
Ostatný	1	0.29

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

Nezistený	32	9.41
spolu	340	100

Národnostné zloženie obyvateľov v obci Ratka, v roku 2011 (Zdroj: SODB,2011)

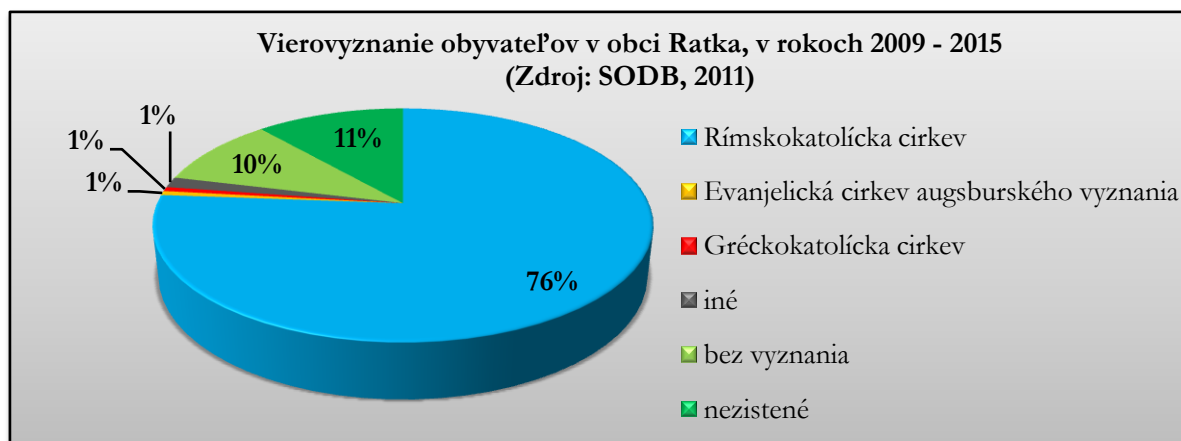

Vierovyznanie

Vyššie 76% obyvateľov (259) uznáva Rímskokatolícku cirkev. Bez vyznania je skoro 10% (33) obyvateľov obce Ratka.

Vierovyznanie	Počet obyvateľov	Počet (%)
Rímskokatolícka cirkev	259	76,18
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2	0,59
Gréckokatolícka cirkev	2	0,59
iné	5	1,47
bez vyznania	33	9,71
nezistené	39	11,47
spolu	340	

Vierovyznanie obyvateľov v obci Ratka, v rokoch 2009 – 2015 (Zdroj: SODB,2011)

Bytový fond

Podľa údajov obecného úradu Ratka od roku 2008 klesol počet neobývaných domov a stúpol počet trvale obývaných domov.

Domy/ rok	2008	2010	2013
Trvale obývaných	97	97	100
Neobývaných	14	14	11
Spolu	111	111	111

(Zdroj: SODB,2011)

A.1.7 Trh práce

Nezamestnanosť v obci

Miera nezamestnanosti v obci Ratka bola v roku 2014 10,92%. Nezamestnanosť v obci bola nižšia v porovnaní s celoslovenským priemerom pre rok 2015 -11,7%. Obec Ratka patrí medzi obce s najnižšou mierou nezamestnanosti v okrese Lučenec, kde v roku 2013 nezamestnanosť predstavovala hodnotu 21,6%.

Obec	trvalo býajúce obyvateľstvo	pracujúci okrem dôchodcov	pracujúci dôchodcovia	osoby na materskej dovolenke	osoby na rodičovskej dovolenke	nezamestnaní (2011)	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl	osoby v domácnosti	dôchodcovia	prijemcovia kapitálových vkladov	deti do 16 r. (nar. po 1995)	iná	nezistená	nezamestnaní (2011)	nezamestnaní (2015)	z toho ekonomicky aktívne ob.	miera nezamestnanosti (%)
Ratka	340	144	8	1	7	21	11	4	3	74	1	46	5	15	21	19	174	10,92

Miera nezamestnanosti v sledovanom území za rok 2014 (SODB 2011, UPSVAR Lučenec 2014, OcÚ 2015)

Ratka	Roky						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	17	15	11	11	10	11	11
Ženy	9	7	7	7	6	7	7
Muži	8	8	4	4	4	4	4
Nezamestnanosť v %	5,28	4,5	3,25	3,26	3,1	3,42	3,51

Nezamestnanosť obyvateľov v obci Ratka, v rokoch 2009 - 2015 (Zdroj: OcÚ, 2015)

Štruktúra nezamestnanosti podľa vzdelania

Vzdelanie	Roky						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vysokoškolské	0	0	1	1	0	0	0
Vyššie	1	1	1	1	1	1	1
ÚSO s maturitou	5	4	6	8	0	1	0
ÚSV s maturitou	2	3	1	2	6	3	3
SOU s maturitou	2	3	1	4	0	0	0
SOU bez maturity	0	0	0	0	0	0	0
Vyučení	11	11	11	13	11	13	11
Úplné základné	3	1	2	3			
Nedokončené zákl. a bez vzdelania	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	24	23	23	32	18	18	15

Štruktúra nezamestnanosti podľa vzdelania (Zdroj: OcÚ Ratka, 2015)

Podľa údajov obecného úradu Ratka miera nezamestnanosti, podľa rôzneho stupňa vzdelania obyvateľov klesá. Najviac nezamestnaných bola v obci v roku 2009 – 24. Táto hodnota sa postupne znižovala a v roku 2015 predstavovala 15 nezamestnaných obyvateľov, z toho 11 je vyučených a traja majú ÚSV s maturitou.

Nezamestnanosť podľa vekových skupín

Veková skupina	Roky						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
15 – 19	2	0	1	0	0	0	0
20 - 24	4	5	5	5	1	1	1
25 - 29	2	2	4	5	2	2	1
30 - 34	3	4	1	3	0	1	1
35 - 39	1	1	1	3	1	1	1
40 – 44	3	0	1	1	1	1	1
45 – 49	4	5	5	6	3	3	0
50 – 54	1	1	2	7	7	6	8
55 – 59	3	3	3	2	3	1	1
60 - viac	1	2	0	0	0	2	1
Spolu	24	23	23	32	18	18	15

Nezamestnanosť podľa vekových skupín (Zdroj: OcÚ Ratka, 2015)

Podľa tabuľky rozdelenia nezamestnanosti na základe vekových skupín obyvateľstva bolo v obci v roku 2015 osem nezamestnaných vo veku 50 – 54 rokov, vo vekových kategóriách 15 – 19 a 45 – 49 neevidujeme žiadneho nezamestnaného. Vo vekových skupinách produktívneho veku od 20 do 44 rokov a nad 55 rokov boli dokopy nezamestnaní šiesti obyvatelia. Na rozdiel od roku 2009 výrazne stúpla nezamestnanosť vo veku 50 – 54 rokov a výrazne klesla vo veku 45 – 49 rokov.

Zamestnanosť

Najväčším zamestnávateľom je v obci Agro Ratka, s.r.o. (do 50 zamestnancov) a Agroinsemas (do 50 zamestnancov). Obecný úrad ako verejná správa zamestnáva troch zamestnancov. Aktívny samostatne hospodáriaci roľníci sú v súčasnosti traja a živnostníci dvaja. LV nábytok zamestnáva dvoch zamestnancov.

A.1.8 Ekonomika obce – ekonomický rozvoj**Malé a stredné podnikanie, samostatne hospodáriaci roľníci**

V obci je registrovaných alebo má pôsobnosť celkom 29 ekonomických subjektov s nasledovným zložením:

- spoločnosť s ručením obmedzeným, 7 subjektov
- podnikateľ – fyzická osoba – nezapísaný v Živnostenskom registri SR, 13 subjektov
- združenie (zväz, spolok, klub at.), 1 subjekt
- príspevková organizácia, 1 subjekt
- obec (obecný úrad), 1 subjekt
- organizačná jednotka združenia, 1 subjekt
- samostatne hospodáriaci roľník, 1 subjekt
- slobodné povolanie – fyzická osoba podnikajúca na základe iného ako živnostenského zákona, 3 subjekty
- záujmové združenie právnických osôb, 1 subjekt

Primárny sektor hospodárstva je zastúpený poľnohospodárstvom a lesníctvom. V obci Ratka v primárnom sektore pracuje 8 subjektov. Najvýznamnejšími sú spoločnosti: Agro Insemas, spol s r.o., ktorá sa zaoberá od roku 1997 chovom ošípaných a zamestnáva 25 až 49 zamestnancov. Chovom dojníc sa od roku 1998 zaoberá AGRO RÁTKA, s.r.o., ktorá má tiež od 25 až 49 zamestnancov. Tieto spoločnosti sú v obci najväčším zamestnávateľom.

Priemyslom a výrobou sa zaoberajú 3 subjekty – podnikateľ – fyzická osoba, v oblasti výroby kuchynského nábytku a výroby ostatných kovových výrobkov., ako aj jedna spoločnosť s ručením obmedzeným, v oblasti pilovania a hobľovania dreva.

Terciálna sféra je zastúpená službami. Inžinierske činnosti a poradenstvo (1 subjekt), veterinárne činnosti (1 subjekt), činnosti záujmových organizácií – Občianske združenie Partnerstvo južného Novohradu, ostatné pomocné činnosti finančných služieb okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia (1 subjekt), organizovanie kongresov a podnikateľských výstav (1 subjekt), účtovnícke a audítorské činnosti, vedenie účtovných kníh; daňové poradenstvo (1 subjekt).

Obec	Právnické osoby	Živnostníci	SHR
Ratka	6	2	4

Počet fyzických a právnických osôb aktívne podnikajúcich podľa obcí v sledovanom území (živnostenský a obchodný register k 31.12.2014)

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

MENO	OBLASŤ	VZNIK	POČET ZAMEST.	FORMA
Partnerstvo Južného Novohradu	činnosti záujmových organizácií		0-2	Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.)
Združenie účastníkov pozemkových úprav v Ratke	Výstavba ostatných inžinierskych stavieb i. n.	2009	nezistený	Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.
MVDr. Tatiana Hazuchová	Veterinárne činnosti	2006	nezistený	Slobodné povolanie-FO podnikajúca na základe iného ako ŽZ
Ing. Lucia Olšiaková, autorizovaný stavebný inžinier	Inžinierske činnosti a poradenstvo	2010	0-2	Slobodné povolanie-FO podnikajúca na základe iného ako ŽZ
Vlasta Bahledová	Ostatné pomocné činnosti finančných služieb okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2012	0-2	Slobodné povolanie-FO podnikajúca na základe iného ako ŽZ
Milan Spodniak	Služby súvisiace s pestovaním plodín	1997	0-2	Samostatne hospodáriaci roľník nezapísaný v OR
Agro Insemas, spol s r.o.	chov ošípaných	1997	25-49	s.r.o
AGRO RÁTKA, s.r.o.	chov dojníc	1998	25-49	s.r.o
Agroturistik Ratka s.r.o.	Organizovanie kongresov a podnikateľských výstav	2010	0-2	s.r.o
DM LIGNUM, s.r.o.	Pilovanie a hobľovanie dreva	2006	0-2	s.r.o
Ekofarma Ratka, s.r.o.	zmiešané hospodárstvo	2006	0-2	s.r.o
MK STROJ, s.r.o.	zemné práce	2005	0-2	s.r.o
ISOKMAN - trading s.r.o.	Zmiešané hospodárstvo	2010	0-2	s.r.o
Sociálny podnik pri Obci Ratka	Ostatné čistiace činnosti	2009	10-19	Príspevková organizácia
Milan Linduška ml.	Technické testovanie a analýzy	2013	nezistený	Podnikateľ-fyzická osoba
Michal Salva	Služby súvisiace s pestovaním plodín	2012	0-2	Podnikateľ-fyzická osoba
Dušan Pisár	Výroba kuchynského nábytku	1995	0-2	podnikateľ - fyzická osoba
Elena Vetráková	Maloobchod s kvetmi, rastlinami, semenami, hnojivami, domácimi zvieratami a krmivom pre zvieratá	1994	0-2	podnikateľ - fyzická osoba

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

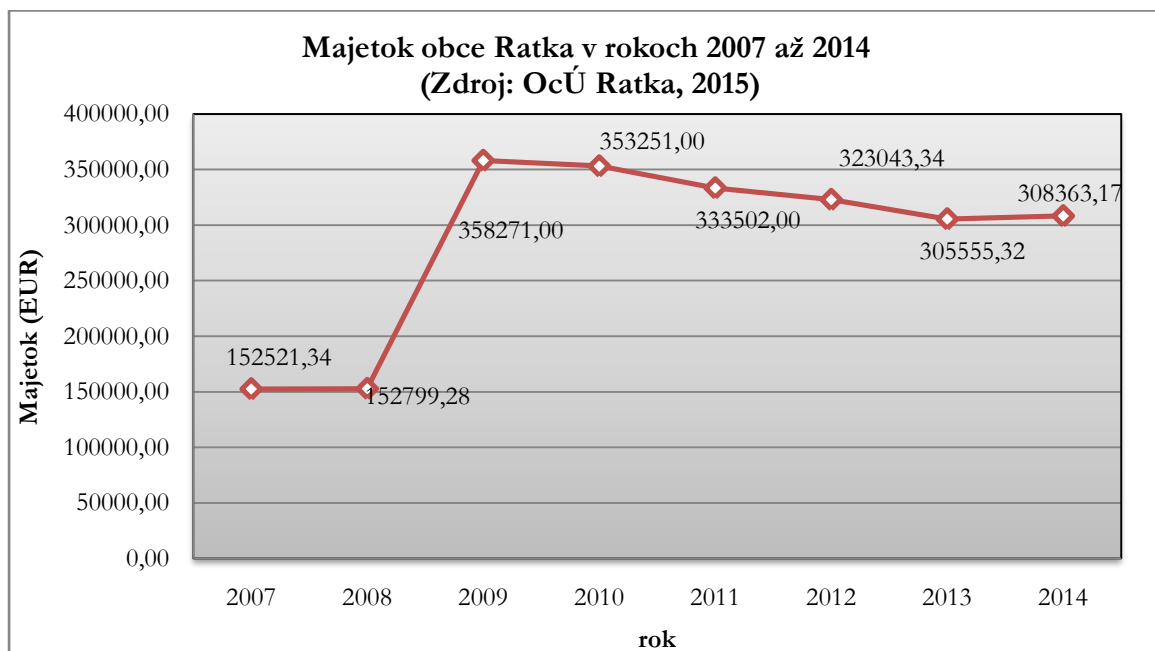
Jaroslav Vetrák	Ostatný maloobchod s potravinami v špecializovaných predajniach	1992	0-2	podnikateľ - fyzická osoba
Milan Vaculčíak-LV-NABYTOK	Výroba kuchynského nábytku	1994	0-2	podnikateľ - fyzická osoba
Ing. Martin Bystriansky - WELLNESS CENTRUM	Maloobchod v nešpecializovaných predajniach najmä s potravinami, nápojmi a tabakom	2002	0-2	podnikateľ - fyzická osoba
Ing. Katarína Murínová	Účtovnícke a audítorské činnosti, vedenie účtovných kníh; daňové poradenstvo	2004	0-2	podnikateľ - fyzická osoba
Ioan Gyibgyak	Služby súvisiace s lesníctvom	2011	nezistený	podnikateľ - fyzická osoba
Zoltán Jackuliak	Ostatná osobná pozemná doprava i. n.	2011	nezistený	podnikateľ - fyzická osoba
Kristína Murínová	Ostatné osobné služby i. n.	2011	nezistený	podnikateľ - fyzická osoba
Milan Linduška	Služby súvisiace s ťažbou dreva	2013	nezistený	podnikateľ - fyzická osoba
Marcel Bystrianský	Výroba ostatných kovových výrobkov i. n.	2014	nezistený	podnikateľ - fyzická osoba
Poľovnícke združenie	Činnosti ostatných členských organizácií	1994	0-2	Organizačná jednotka združenia

Zoznam ekonomicky pôsobiacich subjektov v obci Ratka(OcÚ Ratka, 2015; živnostenský a obchodný register k 31.12.2014)

Majetok obce

Hodnota majetku obce od roku 2007 stúpila do roku 2009 o 205749,66€. Z hodnoty 152521,34 € v roku 2007 teda stúpila na 358271,00 €. Dôvodom nárastu majetku obce bola realizácia projektu „Budovanie miestnej infraštruktúry“, ktorý bol podporený v rámci grantu z Programu rozvoja vidieka – opatrenie 3.4.1.“.

V roku 2014 predstavovala hodnota majetku obce Ratka 308363,17 €. Hodnota majetku stavieb v roku 2010 klesla z 256162,00 € na 195096,37 €. Rozdiel teda predstavuje 61065,63 €. Hodnota dlhodobého hmotného majetku (DHM) stavieb sa od roku 2010 znížila o 44887,44 €.

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Pozemky	10233,00	10233,00	10232,52	11207,13	11207,13
Stavby	256162,00	236260,00	225700,34	211846,70	195096,37
Samostatné hnuteľné veci a súbory	10303,00	13263,00	13364,87	8755,88	13005,06
Obstaranie DHM	2807,00	0,00	0,00	0,00	15309,00
Celkom DHM	279505,00	259756,00	249297,73	231809,71	234617,56
Dlhodobý finančný majetok (podielové cenné papiere)	73746,00	73746,00	73745,61	73745,61	73745,61
Celkom majetok	353251,00	333502,00	323043,34	305555,32	308363,17

Majetok obce za roky 2010-2014 v Eur (Zdroj: OcÚ Ratka, 2015)

Obecný rozpočet

Od roku 2010 v obci Ratka postupne klesali príjmy z 284757,0€ na 93821,06€ pre rok 2014. Výdavky od roku 2010 do roku 2012 výrazne klesli z 226889,00€ na 44975,00€ a následne sa od roku 2012 opätovne začali zvyšovať na 232966,00€ pre rok 2014.

Príjmy v skutočnosti	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové	46486,00	53914,00	62804,43	65819,81	59204,49

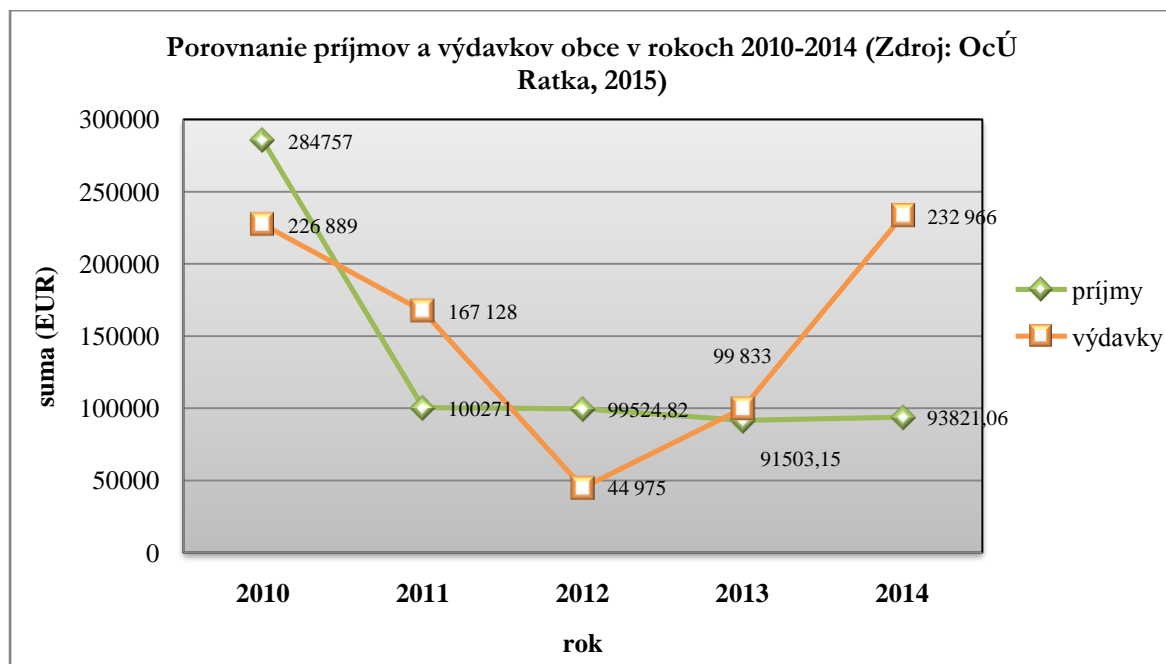
PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

Nedaňové	4852,00	10768,00	8272,98	4958,15	6386,71
Granty a transfery	8193,00	15284,00	16702,41	7667,19	8952,83
Kapitálové	192052,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Finančné operácie (úver)	33174,00	20305,00	11745,00	13058,00	19277,03
Príjmy celkom	284757,00	100271,00	99524,82	91503,15	93821,06

Výsledky hospodárenia obce podľa klasifikácie príjmov (Zdroj: OcÚ Ratka, 2015)

Výdavky v skutočnosti	2010	2011	2012	2013	2014
Bežné výdavky	61313,00	74849,00	85009,95	70426,44	63337,75
Kapitálové výdavky	12676,00	2807,00	11745,00	6248,57	8548,00
Finančné operácie (výdavky)	210567,00	10782,00		1000,00	6650,00
Výdavky celkom (€)	284565,00	88438,00	96754,95	77675,01	78535,75

Ukazovatele výdavkovej časti rozpočtu obce za roky 2010-2014 v Eur (Zdroj: OcÚ Ratka, 2015)

A.1.9 Sociálna infraštruktúra

Školstvo a vzdelávanie

V obci Ratka sa nenachádza žiadne predškolské ani školské zariadenie. Materská škola sa nachádza v susednej obci Trebeľovce a v meste Fiľakovo (Daxnerova, Štúrova). Základné školy sa najbližšie nachádzajú v meste Fiľakovo (Školská, Farská Lúka), poprípade v meste Lučenec. Stredné školy sú navštevované najmä v Lučenci.

Zdravotná a sociálna starostlivosť

Poskytovanie zdravotnej a sociálnej starostlivosti priamo v obci nie je zabezpečované. Obvodných lekárov obyvatelia navštevujú vo Fiľakove, špecialistov v Lučenci. V okrese sa nachádza jedno nemocničné zariadenie, a to Nemocnica s poliklinikou v Lučenci.

Zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje tiež samostatná Poliklinika Fiľakovo a sieť zdravotníckych zariadení v obciach. Obec zabezpečuje prostredníctvom zdravotníckeho zariadenia nevyhnutnú dopravu starších občanov na vyšetrenie, ako aj potrebnú donášku liekov.

Sociálna starostlivosť sa v obci neposkytuje, v prípade potreby je možnosť umiestnenia v DDS vo Fiľakove a v Lučenci. V rámci okresu Lučenec sú zriadené nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- Domov sociálnych služieb Lučenec – Slatinka
- Domov sociálnych služieb Libertas Lučenec – Tuhárske námestie
- Domov dôchodcov a DSS (ZOS, DOR) Lučenec
- Domov dôchodcov a DSS AMBRA Lučenec, Rúbanisko III.
- Domov sociálnych služieb Nádej – Vidiná
- Krízové stredisko Lučenec – Železničná ulica
- Domov dôchodcov BETÁNIA Kalinovo n. o.,
- Domov dôchodcov NEZÁBUDKA Fiľakovo n.o.,

Kultúra a šport

Malebná obec Ratka, ktorá nesie znaky roztrúseného osídlenia bola už v minulosti okrem zachovanej krajiny známa aj bohatým kultúrnym a spoločenským životom, odrážajúc pôvod obyvateľstva z Podpoľania.

Každoročne sa tu organizujú rôzne kultúrno – spoločenské akcie akými sú napríklad Stretnutie Slovákov, Deň obce, kde každoročne vystupujú folklórne súbory, speváci, či hudobné skupiny.

V roku 2015 sa konal X. ročník Stretnutia Slovákov. Táto každoročne prebiehajúca akcia je spoluorganizovaná obcou Ratka, mestom Fiľakovo, ale aj inými obcami – Lipovany, Mučín, Trebeľovce, Šiatorská Bukovinka, Buzitka a v neposlednom rade Domom Matice Slovenskej. Podujatie je významné najmä tým, že sa nesie v duchu zvykov a tradícií nielen miestneho obyvateľstva ale prináša aj ukážku z iných končín, ktoré odzrkadľujú podobnosť kultúr napríklad z okolia Detvy a Poltára.

Program prináša vystúpenia rôznych účinkujúcich, ukážku ľudových remesiel – umelecké rezbárstvo, výroba hudobných nástrojov a iné atraktivity. Podujatie zahŕňa aj

umelecké zvyky a tradície, ako aj tradičné kulinárske špeciality charakterizujúce každú zúčastnenú obec. Všetky vystúpenia účinkujúcich niesli v sebe hlboký kultúrny zážitok, čo je dušou každej akcie. Ďalšími kultúrnymi akciami sú: Stavanie mája, divadelné predstavenia v kultúrnom dome, Mikulášsky večierok a podobne.

Okrem kultúrneho a spoločenského diania je obec významná aj športovými podujatiami. Organizujú sa tu rôzne nohejbalové a futbalové turnaje, na vybudovanom golfovom ihrisku je možnosť hrania golfu. Golfové ihrisko sa doposiaľ ako jediné v Novohrade nachádza v krásnom prostredí „rátkarských kopcov“. Je ľahko dostupné aj osobným motorovým vozidlom, ako aj pešou turistikou. Pre pešiu turistiku predstavuje vzdialenosť 45 minút od centra obce, kde sa nachádza obecné parkovisko.

V obci je aktívny aj športovo-strelecký klub a Dobrovoľný hasičský zbor Ratka. Obec je známa aj chovom koní. Pre priaznivcov jazdenia na koňoch sú v Ratke pripravené aj možnosti vyžitia sa na športových koníkoch.

Služby

Väčšina všetkých služieb poskytovaných obyvateľom sú dostupné v meste Lučenec (19 km) a Fiľakovo (4 km). Dostupnosť služieb je závislá od možnosti dopravy.

Obecný úrad vykonáva overenie podpisov a overenie listín, ostatné matričné úkony vykonáva matričný úrad so sídlom vo Fiľakove. Obecný úrad ďalej vykonáva aj ďalšie úkony na základe prechodu kompetencií zo štátnej správy na úsekoch ochrany životného prostredia, stavebného konania, pozemných komunikácií, školstva v rámci spoločného školského obvodu.

V obci sa nachádza penzión, predajňa potravín i pohostinstvo.

Inštitúcie a organizácie

Regionálnu pôsobnosť v oblasti južného Novohradu, resp. v okrese Lučenec má niekoľko organizácií, ktorých hlavnou myšlienkou je podpora rozvoja environmentálneho povedomia obyvateľstva, podpora rozvoja cestovného ruchu a turizmu, ako aj ochrana prírody a prosperujúci regionálny rozvoj. Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce, zabezpečuje organizačné a administratívne veci.

V obci Ratka má pôsobnosť, ako aj sídlo Občianske združenie Partnerstvo južného Novohradu, ktoré vzniklo v roku 2008. Predsedom je starosta obce Ratka Ing. Milan Spodniak. OZ PJN sa ako formujúca sa Miestna akčná skupina (MAS), založená na princípe verejno-súkromného partnerstva zaoberá najmä problematikou regionálneho rozvoja s cieľom zlepšenia životného prostredia, podporou krajiny tvorby, environmentálnou výchovou, nakladaním s odpadmi, ako komplexu aktivít pre zvýšenie kvality života obyvateľov.

Región by podporou podnikateľov poskytol efektívne služby, získal nových investorov a motivoval by miestnych podnikateľov pre tvorbu nových pracovných miest.

Podľa stratégie MAS PJN ide najmä o rozvoj environmentálnej infraštruktúry a poskytnutie kvalitných podmienok pre bývanie, život a voľný čas pre všetky vekové skupiny obyvateľov.

Významnými organizáciami, ktoré majú v obci pôsobnosť sú:

- Euroregion Neogradensis,
- Občianske združenie Partnerstvo Južného Novohradu, ktoré v roku 2015 aktívne pripravuje Stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) prístupom LEADER,
- Oblastná organizácia cestovného ruchu Turistický Novohrad a Podpoľanie,
- Združenie právnických osôb Geopark Novohrad–Nógrád, ktoré od roku 2008 realizuje projekt Novohrad–Nógrád geopark, ktorý sa v roku 2010 stal členom Európskej aj Globálnej siete geoparkov a od roku 2015 ho zastrešuje UNESCO GLOBAL GEOPARKS,
- Mikroregión Obručná.

A.1.10 Technická infraštruktúra

Základná infraštruktúra	Áno/Nie, kvantifikácia
Cestná sieť	Áno
Železničná sieť / zastávka	Nie
Autobusové spojenie / zastávka	Áno
Plyn	Nie
Kanalizácia	Nie
ČOV	Nie
Vodovod	Nie
Vodný zdroj	Áno
Zber TKO	Áno
Klasický	Áno
Separovaný	Áno
Domové ČOV	Áno
Spôsob vykurovania (plyn, drevo, iné)	Drevo
Vedenie elektrickej energie	Áno
Vzdušné	
Káblové	Áno
Telefónny rozvod	Áno
Obecný / mestský rozhlas	Áno
Káblová TV	Áno
Internet	Áno
Verejné osvetlenie	Áno
Kamerový systém	Áno

Technická infraštruktúra obce (Zdroj: OcÚ Ratka, 2015)

Dopravná infraštruktúra

V blízkosti vedie medzinárodný cestný ťah E 571 (Bratislava - Košice). Súčasný parametre cesty E 571 v okrese nevyhovujú platným požiadavkám pre cesty tohto významu. Rozvoj regiónu si vyžaduje napojenie na Bratislavu a Košice diaľnicou alebo rýchlostnou komunikáciou. Od medzinárodnej cestnej komunikácie I/71 (Lučenec – Salgótarján) je obec vzdialená 3 km. Od tejto cesty I/71 sa napája cesta III/2673 a vedie až do obce Ratka. Smerom na Hornú a Dolnú Bábú vedie cesta III/2656. O opravy a údržbu sa stará Banskobystrická regionálna správa ciest, závod Lučenec.

Obec má veľmi nevyhovujúce dopravné spojenia, keďže sa sem dá dostať len autobusom. Z Ratky sa do mesta Lučenec dá autobusom dostať len s prestupom vo Fiľakove. Dĺžka cesty je cca 45 minút, v závislosti od dĺžky prestupu čo je vzhľadom na vzdialenosť (19 km) veľmi dlhý čas strávený pre cestujúcich v autobuse. Cesta autobusom do mesta Fiľakovo trvá asi 6 min. Štruktúra spojov cez pracovný týždeň pre spojenie s okresným mestom vplýva negatívne na zamestnanosť a na dostupnosť služieb v okresnom meste Lučenec. Pozitívom je to, že veľký počet obyvateľov pracuje priamo v obci.

Železničná sieť nie je dostupná.

Dĺžka miestnych komunikácií	Z toho bezprašné	Dĺžka chodníkov	Počet spojov	Počet autobusových zastávok
8,62 km	7,5 km	0,70 km	5	5

Tabuľka dopravnej infraštruktúry v obci Ratka (Zdroj: OcÚ Ratka, 2015)

Environmentálna infraštruktúra – stav životného prostredia

Podľa environmentálnej regionalizácie SR (2010), patrí územie do II. stupňa environmentálnej kvality – prostredie vyhovujúce až mierne narušené. Ekologická kvalita katastrálneho územia, ktorá je vyjadrená koeficientom ekologickej kvality územia je vysoká. Vyplýva z pomeru stabilných plôch k celkovej ploche katastra.

Stav životného prostredia v obci je pozitívny. V najväčšej miere je však limitovaný nevybudovaným vodovodom, kanalizáciou a ČOV, obyvatelia čerpajú vodu zo studní. Táto nevhodná súčasná situácia je však problémom väčšiny obcí nachádzajúcich sa v regióne. Najdostupnejším riešením z hľadiska zavedenia kanalizácie a čistenia odpadových vôd je pre obec vybudovanie samostatných ekologických čističiek individuálne pri jednotlivých rodinných domoch, ktoré si však vyžaduje veľké vstupné investície majiteľov domov.

Pri domoch aj obecných budovách sú umiestnené žumpy. Za posledné roky bolo pri rodinných domoch vybudovaných 5 domových čističiek odpadových vôd.

Pre celkový stav životného prostredia, ochranu prírody a krajiny a celkový regionálny rozvoj je takýto jestvujúci stav nepostačujúci a vyžaduje si riešenie. Povrchové vody v povodí Ipľa sú znečisťované z dôvodu absencie kanalizácie s napojením na ČOV. Veľkými znečisťovateľmi sú poľnohospodárske podniky hospodáriace v blízkosti vodných tokov. Zdrojom pitnej vody pre hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou v oblasti je vodovod Hriňová – Lučenec – Fiľakovo z vodnej nádrže Hriňová.

Je potrebné dobudovať vodovod v smere Radzovce – Šiatorská Bukovinka a následné napojenie na okolité obce, ktorých súčasťou je aj obec Ratka.

Pre zabezpečenie komplexnej ochrany životného prostredia je potrebné aby sa postupne riešili všetky zdroje znečistenia aj v spolupráci s maďarskou stranou. Vo vodnom hospodárstve ide o obecné odpadové vody, ktoré predstavujú potenciálne znečistenie tokov, ako aj priemyselné a poľnohospodárske odpadové vody, ktoré sú nebezpečné pre podzemné vody.

Stav ovzdušia je v okrese Lučenec pozitívny a nemá zaznamenanú žiadnu lokalitu, ktorá by patrila medzi zaťažené územia SR a ani väčší zdroj znečisťovania ovzdušia. Stav znečistenia ovzdušia je vyhovujúci.

Energetické siete

Obec Ratka je napojená na rozvod elektrickej energie a vedenie elektrickej energie je realizované káblovým vedením. Zásobovanie obce elektrickou energiou je realizované z 22 kV vzdušnej distribučnej linky č. 329,359 a to predovšetkým vzdušnými prípojkami v smere do sídelných útvarov. Vysokonapäťové 22 kV prípojky z distribučnej linky sú ukončené vonkajšími stožiarovými transformátorovými stanicami s prevodom 22 kV / 0,4 kV, ktoré cez vzdušnú sieť zabezpečujú dodávku elektrickej energie priamo k odberateľom. Terajšie transformátorové stanice zabezpečujú dostatočný výkon, ale rozvody v obciach sú technicky zastaralé, bez možnosti prenosu väčšieho výkonu.

Vzhľadom na predpokladaný rozvoj malého a stredného podnikania a rekonštrukciu rodinných domov bude potrebné vykonať prestavbu a rozšírenie elektrických rozvodných zariadení v úrovni vysokého a nízkeho napätia.

Napojenie plyn v obci nie je zavedené.

Odpadové hospodárstvo

Hospodárenie s odpadmi riešia v obci Všeobecne záväzné nariadenia o zbere, preprave a zneškodňovaní komunálneho odpadu.

Triedený komunálny odpad sa zbiera do zberných kuka nádob, separovaný zber sa vykonáva do plastových vriec, veľký objemný odpad do veľkokapacitných kontajnerov.

Separuje sa: papier, sklo, vyradené elektrické a elektronické zariadenia, plasty, kovy. Odvoz plastov, netriedených plastov je 1x za 2 mesiace, sklo 3x ročne, elektroodpad 2x ročne. Odvoz zberných kuka nádob je 1x za dva týždne, veľkokapacitný kontajner na cintoríne sa vyváža 2x ročne a 2x ročne je veľkokapacitný kontajner vyložený na verejnom priestranstve. Napriek vytvoreným podmienkam na legálne ukladanie a zneškodňovanie odpadov, veľké množstvo odpadov, hlavne komunálnych je ukladané mimo vybudované zariadenia na divoké skládky odpadov v okrajových častiach obce.

Hlavnou príčinou tohto javu je finančná náročnosť na jeho likvidáciu a potreba ďalšieho budovania infraštruktúry v tejto oblasti.

Informačná spoločnosť a telekomunikácie

Riešené územie má dostatočné pokrytie signálom verejnoprávnej TV a komerčnými TV, signálom Slovenského rozhlasu a ďalšími rádiostanicami. Obec je pripojená na telefónnu sieť. Televízne vysielanie je terestriálne, káblová sieť je zavedená. Možnosti pripojenia na internet poskytuje niekoľko firiem – cez pevnú linku, wi-fi alebo káblové rozvody.

Verejný prístupový bod do internetu v obci nie je vybudovaný, obec disponuje aj miestnym rozhlasom a má vlastnú webovú stránku www.ratka.sk.

A.1.11 Cezhraničná spolupráca

Hlavným cieľom cezhraničnej spolupráce je efektívnejšie fungovanie hospodárstva a prostredníctvom toho zlepšenie životnej kvality obyvateľstva na oboch stranách hraníc. V súčasnosti je najlepšie rozvinutá cezhraničná spolupráca v kultúrnej oblasti. Spoločné kultúrne programy napomáhajú vzájomné zbližovanie ľudí žijúcich na oboch stranách hraníc, čo môže mať v budúcnosti pozitívny vplyv na hospodársku a obchodnú spoluprácu. Kultúrne akcie zároveň napomáhajú i rozvoju turistického ruchu v regióne.

Výhodná poloha – 3 km od medzinárodnej cestnej komunikácie Lučenec – Salgotarján, predurčuje možnosti cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Táto geografická poloha je pre obec veľmi výhodná pre vzájomný sociálno-ekonomický rozvoj. Obec sa do cezhraničnej spolupráce zapojila v dvoch projektoch ako súčasť OZ Partnerstvo Južného Novohradu.

Program cezhraničnej spolupráce Maďarská republika – Slovenská republika 2007 – 2013 s názvom „*Sieťovanie pre podporu rozvoja cezhraničnej spolupráce*“, kde je maďarským partnerom projektu nezisková organizácia „36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület“, ktorá je v Maďarsku úspešnou MAS.

A.1.12 Možnosti cestovného ruchu a turizmu

Územie regiónu OZ Partnerstvo južného Novohradu, ktorého súčasťou je aj katastrálne územie obce Ratka sa vyznačuje vhodnými prírodnými podmienkami (geologickými, klimatickými, pôdnymi, hydrologickými a pod.) najmä pre rozvoj poľnohospodárskych aktivít.

V katastrálnom území obce prevažuje z hľadiska krajiny štruktúry typ poľnohospodárskej krajiny (výmer 634,04 ha čo predstavuje 50,33% územia).

Z poľnohospodárskej pôdy majú najväčšie zastúpenie trvalo-trávne porasty (TTP), ktoré zaberajú 40,68% z celkovej rozlohy katastrálneho územia. V najväčšej miere sú tvorené lúkami a pasienkami, ktoré tvoria krajinnú mozaiku s ornou pôdou. Pasienky sú významnou typickou krajinnou črtou územia.

Zo socio-ekonomickej štruktúry sa tu nachádzajú rôzne podnikateľské subjekty, ktoré sa vo významnej miere zaoberajú poľnohospodárstvom a ekologickým poľnohospodárstvom (Agro Ratka, s.r.o., Agroinsemas, s.r.o., Agroturistik Ratka, s.r.o.).

Územie obce je na základe týchto skutočností vhodné a predstavuje potenciál pre rozvoj agroturistiky, rozvoj ekologického hospodárstva s potrebou zachovania a zvýraznenia

tradičného typu krajiny – charakteristický vzhľad krajiny, ktorý sa vytváral v minulosti a je zachovaný dodnes.

Oblasť sa vyznačuje aj významným prírodným dedičstvom – rozmanité biotopy s vysokou biodiverzitou lúk a pasienkov, neďaleké spoločenstvá v povodí rieky Ipeľ (CHVÚ Poipľie) a jazerné biotopy, zachované kvalitné lesné ekosystémy komplexu Mučinskej vrchoviny (lesy zaberajú rozlohu 565,03 ha - 44,83% z celkovej rozlohy katastra), ako aj jej geologické hodnoty (Chrast pri Ratke, Veľký Hargič).

V sledovanom území je na základe analýzy územia potenciál pre rozvoj cestovného ruchu a turizmu. V obci je potenciál pre rozvoj nasledovných foriem turizmu:

- **vidiecky turizmus a agroturistika** (poznávanie tradičných spôsobov hospodárenia s tradičnou kultúrou miestneho obyvateľstva, tradičná architektúra),
- **rekreačný turizmus** (bohaté prvky prírodného dedičstva – vybudovaný náučný chodník Hargič/Vrch Veľké hradište 387 m n. m., s rozhľadňou),
- **kultúrno-poznávacieho turizmu** (bohatý spoločenský a kultúrny život),
- **športovo-dobrodružný turizmus** (možnosti hypoturistiky – jazda na koňoch, cykloturistika),
- **poľovnícky turizmus a rybolov** (nachádza sa tu poľovný revír s poľovníckym združením a jazero, v ktorom boli umelo nasadené kaprovité ryby).

Problémom je zatiaľ aj napriek vysokému prírodnému potenciálu nedostatočne vybudovaná environmentálna infraštruktúra, nedostatok lôžok a ubytovacích kapacít, ktoré by prilákali turistov. V obci sa nachádza penzión.

Za najväčší nedostatok z pohľadu kultúrneho dedičstva je absencia kostola, ktorý obec plánuje v budúcnosti vybudovať.

A.1.13 Ochrana a bezpečnosť

V obci nemá sídlo obecná polícia a nemá tu zastúpenie ani štátna polícia. Verejné osvetlenie má nielen samotná obec, ale aj miestna časť Horná Bába a Šikov.

Obec Ratka získala peňažné prostriedky na monitorovací a záznamový kamerový systém s projektom „*Zvýšenie bezpečnosti občanov obce*“, ktorý sa v obci zrealizoval v mesiacoch október, november 2014. Projekt bol finančne podporený Radou vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality.

Projekt Obce Ratka s názvom „*Bezpečnosť a prevencia proti vandalizmu na verejných priestoroch v obci Ratka - Vybudovanie kamerového systému v obci Ratka*“ bol podporený Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka v zmysle Zmluvy o NFP č. ZV02853 v roku 2015.

A.1.14 Manažment a správa obce

Samospráva obce Ratka vykonáva svoje úlohy v súlade so zákonom č. 369/1996 Z. z. o obecnom zriadení. Volenými predstaviteľmi obce sú starosta a 5 poslanci obecného zastupiteľstva. Volení predstavitelia spravujú obec prostredníctvom Obecného úradu.

Obecný úrad má okrem starostu dve pracovníčky. Obecný úrad vykonáva na základe prechodu kompetencií zo štátnej správy na samosprávu aj časť matričných úkonov – overovanie podpisov a overovanie listín. Ďalej sú to činnosti na úseku stavebníctva a životného prostredia.

V predchádzajúcom programovacom období bola v obci urobená úprava a údržba verejných priestranstiev, každoročne výsadba drevín a organizovanie rôznych kultúrnych podujatí. Vzhľadom na havarijný stav bolo vykonané asfaltovanie a budovanie cestnej infraštruktúry kompletne zrekonštruované cca 4 km, každý rok z rozpočtu obce. Prebehli čiastočné rekonštrukcie budovy obecného úradu, kultúrneho domu (strechy), revitalizácia celého námestia (zo zdrojov SAŽP, POD, Partnerstvo sociálnej inklúzie). V celej obci prebehlo projekt pozemkových úprav a bol schválený miestny územný systém ekologickej stability obce (100% financovanie zo zdrojov EÚ).

Boli vybudované 2 ihriská a 2 parkoviská v centre obce z vlastného kapitálového rozpočtu obce. Zrealizovaná bola kompletná rekonštrukcia verejného osvetlenia (LED svietidlá) ako aj doplnenie svetelných bodov do časti obce kde dovtedy neboli.

Všetky pozemky a ekologické prvky na území samosprávy obce Ratka sú majetkovoprávne vysporiadané, 43 ha vo vlastníctve obce.

V roku 2012 v rámci realizácie euroregionálnych aktivít v spolupráci s Euroregionom Neogradiensis a Novohrad-Nógrád Geoparkom bola spracovaná štúdia na vyznačenie náučnej lokality Veľký Hardeš (Hargič), osadená informačná tabuľa a oddychové miesto.

V spolupráci Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Turistický Novohrad a Podpoľanie boli zrealizované aktivity tvorby a doplnenia informačného systému - značenia turistických lokalít.

Uskutočnila sa projektová príprava investičných aktivít - zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu, rekonštrukcia miestnych komunikácií, kultúrneho domu a výstavba domu smútku.

Obec aktívne spolupracuje s miestnymi podnikateľmi v poľnohospodárskej prvovýrobe.

V r. 2015 bol v obci vybudovaný kamerový systém v záujme zvýšenia bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch pozostávajúci zo siete 8-mich IP farebných kamier umiestnených v exteriéri pri vybraných objektoch.

A.2 DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 17 respondentov (obyvatelia obce a neziskové organizácie), z toho 3 podnikateľské subjekty pôsobiace na území obce.

Podľa odpovedí vo veci atraktivity obce je obec Ratka najatraktívnejšia v jej okolí prostredí a krajine, ako aj parkoch a priestoroch pre deti. Stav historických a kultúrnych pamiatok je na priemernej úrovni. Priemerná je aj úroveň turistickej infraštruktúry a kvalita ciest, ulíc a chodníkov.

oblasť hodnotenia	1	2	3	4	5
úroveň rekreačných služieb a oddychu	2 (12%)	4 (24%)	6 (34%)	1 (6%)	4 (24%)
služby pre turistov	0 (0%)	7 (41%)	6 (35%)	1 (6%)	3 (18 %)
kvalita ciest, ulíc a chodníkov	3 (18 %)	4 (24%)	8 (47%)	2 (12%)	0 (0%)
stav historických a kultúrnych pamiatok	0 (0%)	5 (29 %)	11 (65%)	0 (0%)	1 (6%)
parky a priestory pre deti	7 (41%)	4 (24%)	5 (29%)	1 (6%)	0 (%)
okolie obce	10 (59%)	4 (24%)	3 (18%)	0 (0%)	0 (0%)

Otázka nevýhod bývania v obci: účastníci vyjadrili úplný súhlas s tým, že je tu málo pracovných príležitostí. Čiastočne súhlasia s tým, že sú tu zlé možnosti nákupu a využívania služieb, málo možností na sebarealizáciu, za všetkým treba dochádzať do mesta.

Celkovo hodnotia kvalitu života v obci Ratka ako dobrú. Rozvoj a napredovanie obce za ostatných 10 rokov hodnotia: veľmi pozitívne (29%) pozitívne (71%).

Spokojnosť s poskytovaním služieb a aspekty kvality života v obci (škála 1-5, 1 znamená najlepšie):

1. práca obecného úradu a miestnej samosprávy, dostupnosť verejného internetu,
2. stav verejnej zelene, požiarna ochrana, dostupnosť (časová, priestorová), pokrytie signálom mobilných sietí, možnosti športového vyžitia, bezpečnosť a ochrana osobného majetku, vzťah obyvateľov k svojej obci,
3. stav miestnych komunikácií, možnosti kultúrneho vyžitia, stav chodníkov, ponuka služieb a obchodov, záujem obyvateľov o veci verejné; všeobecná zdravotná starostlivosť,
4. – 5. dom smútku.

Hlavné výhody obce sú:

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">• množstvo kultúrnych podujatí• spoločenský život• kvalita životného prostredia• potenciál pre ochranu prírody• potenciál pre cestovný ruch• turizmus a agroturizmus• množstvo podnikateľských subjektov• poľovníctvo	<ul style="list-style-type: none">• nedostatočne vyvinutá infraštruktúra cestovného ruchu - nedostatok služieb turistov• technická infraštruktúra

Rozvoj obce by sa mal sústrediť na:

- úprava verejných priestranstiev a centra obce
- rozširovanie ponuky a kvality služieb a obchodu,
- vybudovanie verejnej kanalizácie,
- rozvoj individuálneho cestovného ruchu,
- vybudovanie nových ihrísk a športovísk.

Konkrétne projekty, ktoré respondenti navrhujú aby bolo v obci zrealizované: Výstavba domu smútku, výstavba kostola, rozvoj turistickej infraštruktúry, rekonštrukcia kultúrneho domu.

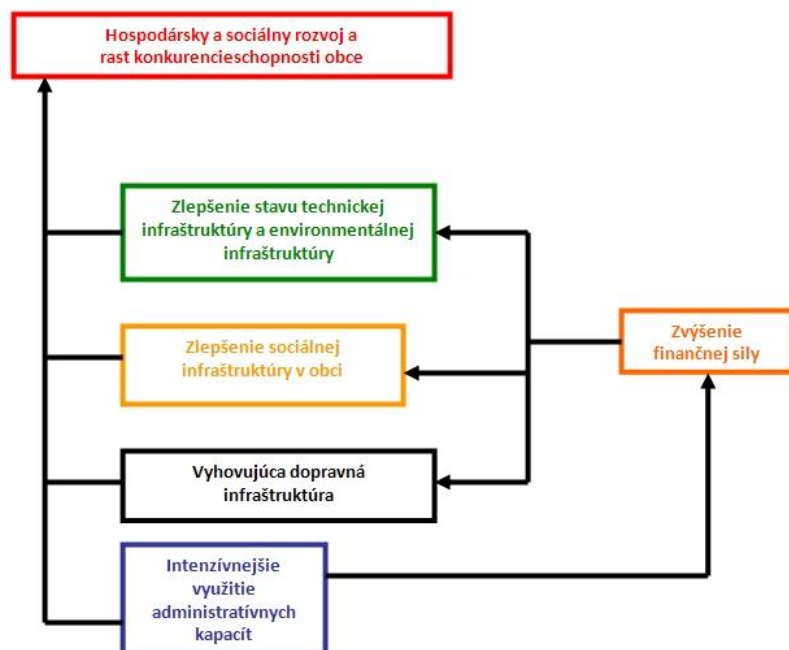
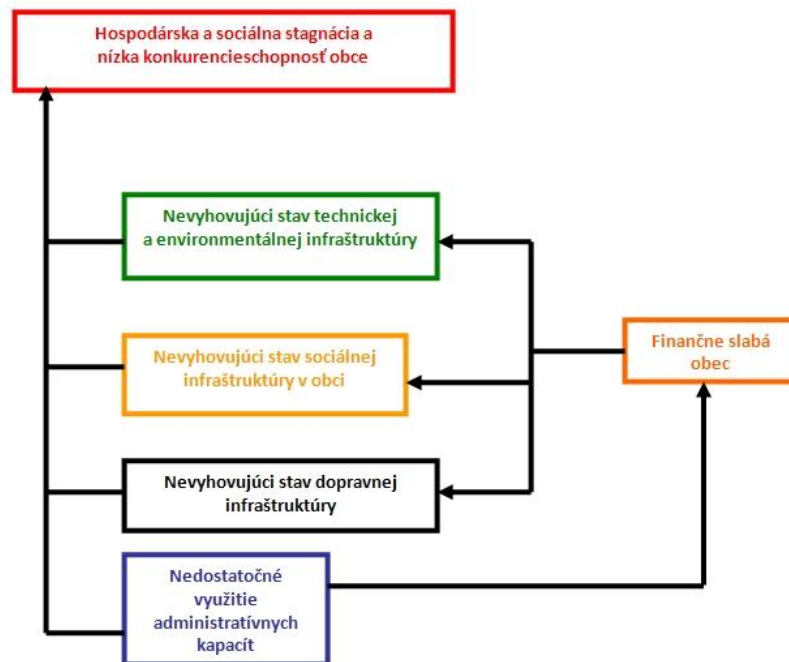
Svoju budúcnosť plánuje spojiť v obci 88% z respondentov, pre ktorých je aj zároveň obec vhodná ako bydlisko do budúcnosti.

Celková spokojnosť vyjadrených obyvateľov s obcou ako miestom života, resp. práce je 79,2%.

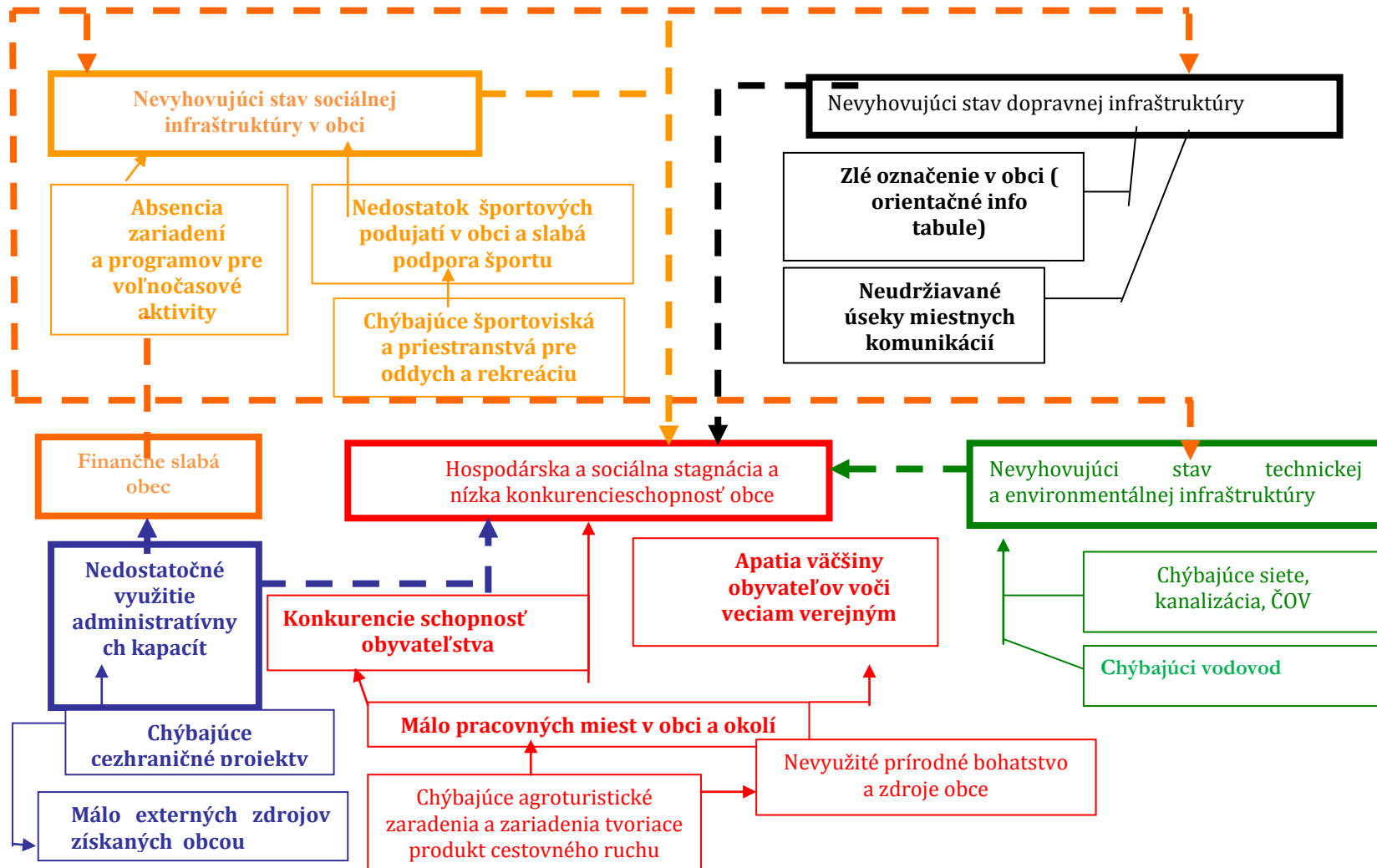
A.3 Analýza problémov a cieľov

Problémová analýza vychádza z identifikácie väzieb a súvislostí medzi problémami obce, ktoré boli identifikované v rámci analytickej časti. Na túto analýzu priamo nadväzuje analýza cieľov. Všetky súvislosti sú prehľadne spracované do stromu problémov a stromu cieľov.

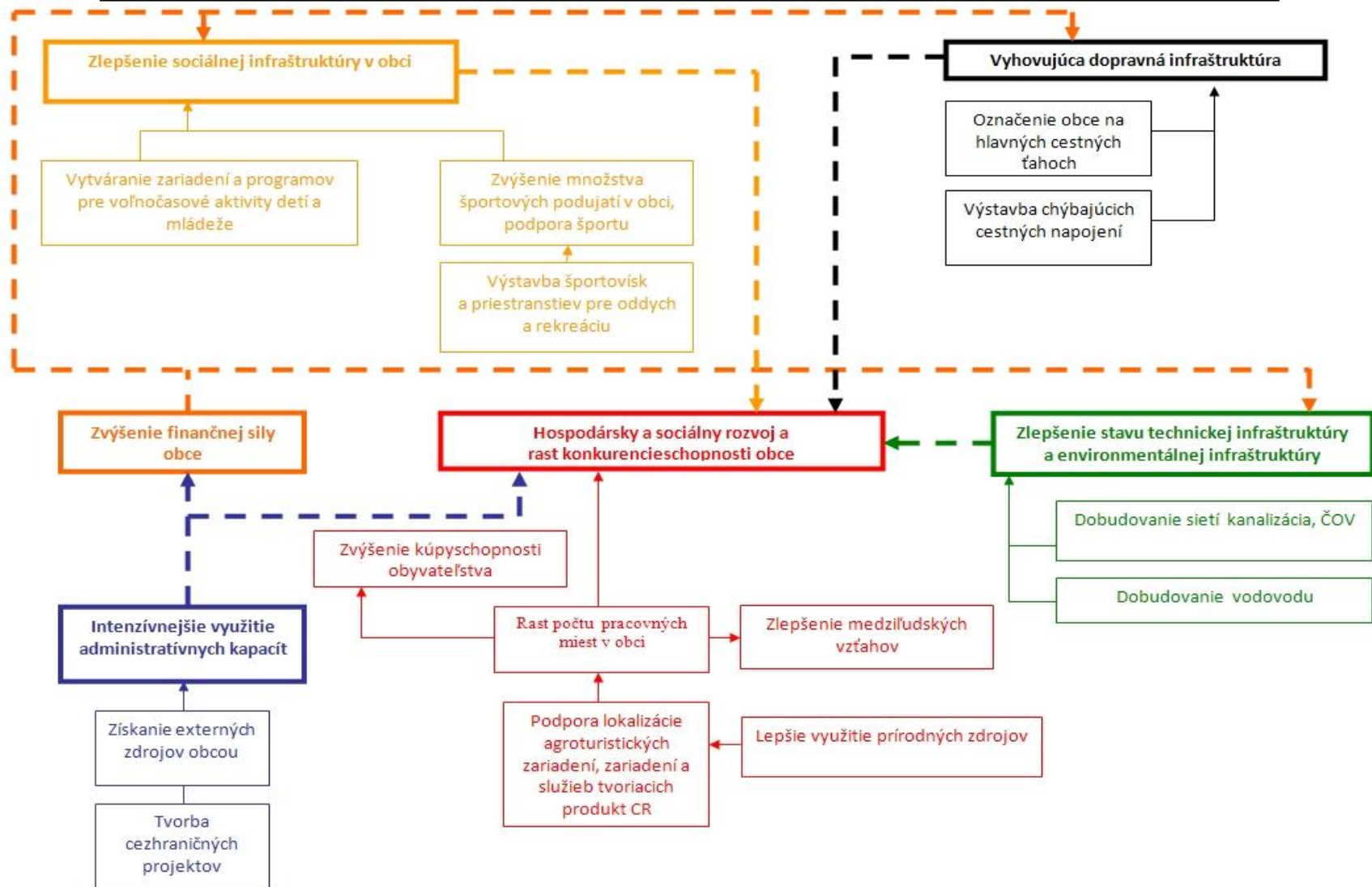
Strom problémov – základná schéma:

**Strom problémov – podrobná schéma:
Hospodárska a sociálna stagnácia a nízka konkurencieschopnosť obce**

**Strom problémov – podrobná schéma:
Hospodársky a sociálny rozvoj a rast konkurencieschopnosti obce**

A.4 Hlavné vonkajšie faktory rozvoja územia

Medzi hlavné vonkajšie faktory, ktoré vplyvajú na rozvoja územia, je možné zaradiť:

- ekonomická situácia v krajine, od toho odvíjajúce sa transfery zo štátneho rozpočtu do rozpočtu obce, pracovné príležitosti, nezamestnanosť, kúpyschopnosť obyvateľstva,
- dopravná dostupnosť obce (stav prístupovej cesty do obce),
- legislatívne podnikateľské prostredie vo vzťahu k malému a strednému podnikaniu,
- vysporiadané vlastnícke vzťahy,
- nedostatok a nedostupnosť finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ na rozvoj,
- partnerstvo so susedným mestom Fiľakovo, Lučenec,
- Ratka leží na území Novohrad – Nógrád Geoparku, člena Európskej a Globálnej siete geoparkov pod patronátom UNESCO,
- členstvo v združeniach Partnerstvo Južného Novohradu a OOCR Turistický Novohrad a Podpoľanie,
- rozhodovanie z centrálnej úrovne bez účasti obce,
- nezáujem Banskobystrického samosprávneho kraja o riešenie problémov v území.

A.5 Zhodnotenie súčasného stavu územia (SWOT analýza)

Tabuľka č.15: SWOT analýza	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">- nezdevastovaná príroda- dobré podmienky pre poľnohospodársku výrobu- existujúce podnikateľské subjekty v obci- pokoj v obci a jej okolí- prihraničná poloha obce- pracovití a srdeční ľudia- členstvo obce v regionálnych združeniach – Mikroregión Obručná, Eurroregión Neogradiensis z.p.o., Z.p.o. Geopark Novohrad – Nógrád, OZ Partnerstvo Južného Novohradu, OOCR Turistický Novohrad a Podpoľanie- blízkosť okresného mesta- dostupnosť rekvalifikačných programov a vzdelávacích inštitúcií- vyhovujúce protipovodňové opatrenia- fungujúca cezhraničná a medzinárodná spolupráca- vybudovaná ubytovňa v obci s ubytovacou kapacitou na 15 osôb v roku	<ul style="list-style-type: none">- chýbajúca technická infraštruktúra (vodovod, kanalizácia, ČOV)- čiastočná dopravná izolovanosť obce- zlé pozemné komunikácie v obci aj v okolí obce- chýbajúce zariadenia a programy pre voľnočasové aktivity obyvateľov- málo pracovných miest v obci a okolí- slabá kúpyschopnosť obyvateľstva- apatia väčšiny obyvateľov voči veciam verejným- nevyhovujúci stav služieb v obci- nevyužitie prírodné bohatstvo a zdroje obce- chýbajúce agroturistické zariadenia a zariadenia tvoriace produkt CR- nedostatok športových podujatí v obci a slabá podpora športu- chýbajúce športoviská a priestranstvá pre oddych a rekreáciu

2004	
PRÍLEŽITOSTI	RIZIKÁ
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť čerpať štrukturálne fondy a iné zdroje financovania rozvojových aktivít - efektívnejšie využívanie prírodných zdrojov obce - spracovanie rozvojových dokumentov na úrovni obce a ich začlenenie do rozvojových zámerov inštitúcií (podniky spravujúce energie a siete, územno-správne jednotky) - možnosť rozvoja tradičných a netradičných foriem poľnohospodárstva, rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky - možnosť prehlbovania spolupráce so župou Nógrád (cezhraničná spolupráca) - zintenzívnenie aktivity obce v regionálnych združeniach - využitie vzdelávacích programov pre rekvalifikáciu obyvateľstva - podporné mechanizmy na využitie alternatívnych zdrojov energie - využitie lacných spôsobov zviditeľnenia a propagácie obce, dostupné médiá, spracovanie marketingovej stratégie - legislatíva v oblasti životného prostredia, štátne orgány - možnosť využitia informačných a poradenských služieb - rozvoj geoturizmu v oblasti Novohrad–Nógrád Geoparku - propagácia CR v spolupráci OOCR TNP - realizácia turistických trás a cyklotrás - zriadenie miestn. múzea, pamätnej izby 	<ul style="list-style-type: none"> - rast konkurencie medzi obcami vo vzťahu k využívaniu verejných fondov - slabá finančná sila obce (neschopnosť prípravy a čerpania finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ – spolufinancovanie, spracovanie projektovej dokumentácie) - málo pracovných príležitostí, nezamestnanosť, nízka kúpyschopnosť obyvateľstva - nedostatočné malé a stredné podnikanie a malá ponuka služieb - ďalšia migrácia vzdelanej pracovnej sily a mladých ľudí z obce - rast apatie a nezáujmu občanov (vrátane podnikateľov) o veci verejné - nezáujem Banskobystrického samosprávneho kraja o riešenie problémov v území - neexistujúca technická infraštruktúra v obci, - zhoršovanie stavu pozemných komunikácií - nedostatočné ekonomické aktivity potrebné pre samoprežitie obyvateľov obce - rozširovanie invázných a nepôvodných druhov rastlín - slabé podnikateľské a environmentálne povedomie občanov - nedostatok služieb v cestovnom ruchu a propagácie obce

Zdroj: vlastné spracovanie

A.6 Stav projektovej pripravenosti obce (ex-ante hodnotenie)

Obec Ratka má pre realizáciu pripravené nasledovné projekty (projektová dokumentácia, stavebné povolenie, vysporiadanie pozemkov a pod.):

- rekonštrukcia Kultúrneho domu a športovo-spoločenských priestorov v Obci Ratka,
- výstavba Domu smútku,
- rekonštrukcia miestnych komunikácií z centra obce smerom na Šíkov,
- Realizácia spoločných opatrení PPÚ Ratka,
- zníženie energetickej náročnosti budovy obecného úradu v obci Ratka (rekonštrukcia),
- multifunkčné ihrisko v obci Ratka.

ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia:

Obec Ratka je spoločenstvo občanov žijúce v hodnotnom prírodnom prostredí, šetrne využívajúce všetky dostupné zdroje za účelom trvalo udržateľného sociálneho a ekonomického rozvoja svojho životného priestoru.

Stratégia rozvoja obce:

Zlepšenie hospodárskej a sociálnej situácie obce a jej občanov a zvýšenie jej konkurencieschopnosti a príťažlivosti za predpokladu zachovania kvalitného životného prostredia.

GLOBÁLNY CIEĽ Č. 1 (HOSPODÁRSKA OBLASŤ):

Dosiahnuť trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce a zlepšiť technickú infraštruktúru.

Zdôvodnenie:

Základný rozvoj obce je limitovaný tým, že obec nemá vybudovanú technickú infraštruktúru – vodovod, kanalizáciu, čistiareň odpadových vôd. Dopravná infraštruktúra je problematická, je potrebné riešiť jej dobudovanie, ako aj rekonštrukciu existujúcich ciest. Obec má dobré podmienky pre poľnohospodársku výrobu, a má nezničené prírodné zdroje. V obci Ratka je málo pracovných príležitostí a kúpyschopnosť obyvateľstva je slabá, na druhej strane je prírodné bohatstvo obce dostatočne nevyužívané, chýbajú zariadenia vidieckeho cestovného ruchu, regionálne výrobky a produkty.

Opatrenia:

- 1.1 Ekonomický rozvoj obce
- 1.2 Technická infraštruktúra

GLOBÁLNY CIEĽ Č. 2 (KULTÚRNO-SPOLOČENSKÁ OBLASŤ):

Vytvoriť podmienky pre lepšiu a aktívnejšiu život obyvateľov.

Zdôvodnenie:

V obci Ratka sa obyvatelia zapájajú menej do komunitného života. V obci chýbajú zariadenia a programy pre trávenie voľného času detí a mládeže. Veľmi absentujú priestory pre športovanie. Obec má aktívnu, dlhoročnú medzinárodnú spoluprácu, preto z dôvodu návštev zo zahraničia je potrebné zveľadiť a zviditeľniť obec, vytvoriť priestranstvá na stretávanie sa ľudí, využívať rôzne možnosti na prezentáciu obce cez internet, prezentačné materiály a pod.

Opatrenia:

- 2.1 Vzhľad obce
- 2.2 Sociálna infraštruktúra a sociálny rozvoj
- 2.3 Prezentácia obce

GLOBÁLNY CIEĽ Č. 3 (ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ):**Vytvoriť zdravé životné prostredie***Zdôvodnenie:*

Pre obec a jej okolie je charakteristická nezdevastovaná príroda, pokojné prostredie s vidieckou atmosférou. Preto je dôležitá permanentná starostlivosť o jednotlivé prvky životného prostredia – vodu, pôdu, ovzdušie, zeleň. Obec v zmysle zákona musí zabezpečiť likvidáciu biologicky rozložiteľného odpadu a za týmto účelom je nutné vybudovať kompostáren. Obec vybudovala účinné protipovodňové opatrenia, o ktoré je potrebné sa priebežne starať a rozširovať. Rekonštrukcia ciest v piatich lokalitách obce, premostenie Babského potoka severne od Malej Vodnej Nádrže, protierózne opatrenia na ochranu pôdy pred účinkami vodnej a veternej erózie zabezpečujú celkovú ekologickú kvalitu a stabilitu krajiny. Vytvorenie krajinotvorných prvkov a prvkov ekologickej stability v katastrálnom území obce Ratka.

Opatrenia:

3.1 Starostlivosť o životné prostredie

Strategický rámec		
<p style="text-align: center;">V í z i a</p> <p>Obec Ratka je spoločenstvo občanov žijúce v hodnotnom prírodnom prostredí, šetrne využívajúce všetky dostupné zdroje za účelom trvalo udržateľného sociálneho a ekonomického rozvoja svojho životného priestoru.</p>		
1. prioritná oblasť hospodárska	2. prioritná oblasť kultúrno-spoločenská	3. prioritná oblasť environmentálna
<i>cieľ:</i> <i>Dosiagnuť trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce a zlepšiť technickú infraštruktúru</i>	<i>cieľ:</i> <i>Vytvoriť podmienky pre lepšiu a aktívnejšiu život obyvateľov</i>	<i>cieľ:</i> <i>Vytvoriť zdravé životné prostredie</i>
<p>Opatrenie 1.1 Ekonomický rozvoj obce</p> <p>Opatrenie 1.2 Technická infraštruktúra</p>	<p>Opatrenie 2.1 Vzhľad obce</p> <p>Opatrenie 2.2 Sociálna infraštruktúra a sociálny rozvoj</p> <p>Opatrenie 2.3 Prezentácia obce</p>	<p>Opatrenie 3.1 Starostlivosť o životné prostredie</p>

Zdroj: Vlastné spracovanie

ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie Programu rozvoja obce Ratka. Obsahuje podrobnejšie rozpracovanie globálnych cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike na úroveň opatrení a aktivít.

C.1 Opatrenia a aktivity

1. prioritná oblasť: hospodárska

Cieľ: dosiahnuť trvalo udržateľný ekonomický rozvoj obce a zlepšiť technickú infraštruktúru.

Opatrenie 1.1: Ekonomický rozvoj obce

Špecifický cieľ: Dosiahnuť vyvážený ekonomický rozvoj obce a intenzívnejšie využívanie prírodných zdrojov

- Aktivita 1.1.1: Podpora budovania agroturistických zariadení, zariadení a služieb vidieckeho cestovného ruchu
- Aktivita 1.1.2: Podpora budovania ubytovania na súkromí s využitím existujúceho stavebného fondu
- Aktivita 1.1.3: Intenzívnejšie využívanie prírodných zdrojov
- Aktivita 1.1.4: Využitie nevyužitých objektov a plôch pre realizáciu projektov drobných remeselných, výrobných a spracovateľských prevádzok s využitím vo vidieckom turizme

Opatrenie 1.2: Technická infraštruktúra

Špecifický cieľ: Permanentne zlepšovať stav technickej infraštruktúry a napojenia obce

- Aktivita 1.2.1: Budovanie vodovodu
- Aktivita 1.2.2: Budovanie kanalizácie a čistiarne odpadových vôd
- Aktivita 1.2.3: Dobudovanie chýbajúcich cestných napojení
- Aktivita 1.2.4: Zlepšenie stavu pozemných komunikácií a budovanie chodníkov
- Aktivita 1.2.5: Rekonštrukcia verejného osvetlenia
- Aktivita 1.2.6: Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
- Aktivita 1.2.7: Realizácia spoločných opatrení PPÚ Ratka (poľné cesty, miestne komunikácie, premostenie Babského potoka)

2. prioritná oblasť: kultúrno-spoločenská

Cieľ: vytvoriť podmienky pre lepší a aktívnejší život obyvateľov.

Opatrenie 2.1: Vzhľad obce

Špecifický cieľ: Zlepšiť vzhľad obce, starostlivosť o verejné priestranstvá

Aktivita 2.1.1: Úprava verejných priestranstiev, výstavba drobnej architektúry (autobusová zastávka)

Aktivita 2.1.2: Úprava a údržba cintorína, výstavba Domu smútku (chodníky)

Aktivita 2.1.3: Rekonštrukcia Kultúrneho domu a okolia

Aktivita 2.1.4: Vybudovanie športovej strelnice

Opatrenie 2.2: Sociálna infraštruktúra a sociálny rozvoj

Špecifický cieľ: Zlepšiť stav sociálnej infraštruktúry a sociálny rozvoj obce.

Aktivita 2.2.1: Rekonštrukcia a dostavba verejných objektov

Aktivita 2.2.2: Rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových športovísk a priestranstiev pre oddych a rekreáciu

Aktivita 2.2.3: Zvýšenie počtu kultúrno–spoločenských a športových podujatí v obci

Aktivita 2.2.4: Vytváranie podmienok pre voľnočasové aktivity detí a mládeže

Aktivita 2.2.5: Budovanie turistických trás a cyklotrás v nadväznosti na trasy Novohrad–Nógrád geoparku

Opatrenie 2.3: Prezencia obce

Špecifický cieľ: Intenzívnejšie využívať administratívne kapacity, zvýšiť finančnú silu obce, zlepšiť jej propagáciu a prezenciu, odstrániť informačnú izolovanosť a aktívnejšie zapájať obyvateľov do života obce

Aktivita 2.3.1: Medzinárodná spolupráca a podpora partnerstiev na regionálnej a medzinárodnej úrovni

Aktivita 2.3.2: Aktívna účasť na budovaní Novohrad–Nógrád geoparku

Aktivita 2.3.3: Participácia pri tvorbe a realizácii Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) implementovanej prístupom LEADER

Aktivita 2.3.4: Vybudovanie obecného múzea

Aktivita 2.3.5: Vydávanie a distribúcia propagačných materiálov o obci, regióne (Novohrad–Nógrád geopark)

Aktivita 2.3.6: Pravidelná aktualizácia webovej stránky

Aktivita 2.3.7: Zapájanie obyvateľov do vecí verejných – komunikácia s verejnosťou

Aktivita 2.3.8: Príprava a realizácia miestnych a cezhraničných projektov a získavanie externých zdrojov

Aktivita 2.3.9: Zviditeľnenie obce (informačná tabuľa)

3. prioritná oblasť: environmentálna

Cieľ: vytvoriť zdravé životné prostredie.

Opatrenie 3.1: Starostlivosť o životné prostredie

Špecifický cieľ: Permanentná starostlivosť o životné prostredie v obci

- Aktivita 3.1.1 Starostlivosť o zeleň v obci – na verejných priestranstvách a súkromných pozemkoch
- Aktivita 3.1.2 Vybudovanie obecného parku
- Aktivita 3.1.3 Riešenie likvidácie biologicky rozložiteľného odpadu, zriadenie kompostárne
- Aktivita 3.1.4 Údržba a starostlivosť o vybudované protipovodňové opatrenia
- Aktivita 3.1.5 Realizácia spoločných zariadení a opatrení - protierózne opatrenia na ochranu pôdy pred účinkami vodnej a veternej erózie zabezpečujú celkovú ekologickú kvalitu a stabilitu krajiny.
- Aktivita 3.1.6 Vytvorenie krajinotvorných prvkov a prvkov ekologickej stability v katastrálnom území obce Ratka

C.2 Tabuľky opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Tabuľky opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí				
Prioritná oblasť	Opatrenie		Aktivita / Projekt	
1. hospodárska	1.1	Ekonomický rozvoj obce	1.1.1	Podpora budovania agroturistických zariadení, zariadení a služieb vidieckeho cestovného ruchu
			1.1.2	Podpora budovania ubytovania na súkromí s využitím existujúceho stavebného fondu
			1.1.3	Intenzívnejšie využívanie prírodných zdrojov
			1.1.4	Využitie nevyužitých objektov a plôch pre realizáciu projektov drobných remeselných, výrobných a spracovateľských prevádzok s využitím vo vidieckom turizme
	1.2	Technická infraštruktúra	1.2.1	Dobudovanie vodovodu
			1.2.2	Dobudovanie kanalizácie a čistiarne odpadových vôd
			1.2.3	Dobudovanie chýbajúcich cestných napojení do miestnych osád
			1.2.4	Zlepšenie stavu pozemných komunikácií a budovanie

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

				chodníkov
			1.2.5	Rekonštrukcia verejného osvetlenia
			1.2.6	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
			1.2.7	Realizácia spoločných opatrení PPÚ Ratka (poľné cesty, miestne komunikácie, premostenie Babského potoka)

Prioritná oblasť	Opatrenie		Aktivita / Projekt	
2. kultúrno-spoločenská	2.1	Vzhľad obce	2.1.1	Úprava verejných priestranstiev, výstavba drobnej architektúry (autobusová zastávka)
			2.1.2	Úprava a údržba cintorína , vybudovanie Domu smútku (chodníky)
			2.1.3	Rekonštrukcia Kultúrneho domu a okolia
			2.1.4	Vybudovanie športovej strelnice
	2.2	Sociálna infraštruktúra a sociálny rozvoj	2.2.1	Rekonštrukcia a dostavba verejných objektov
			2.2.2	Rekonštrukcia existujúcich a výstavba nových športovísk a priestranstiev pre oddych a rekreáciu
			2.2.3	Zvýšenie počtu kultúrno-spoločenských a športových podujatí v obci
			2.2.4	Vytváranie podmienok pre voľnočasové aktivity detí a mládeže
			2.2.5	Budovanie turistických trás a cyklotrás v nadväznosti na trasy Novohrad–Nógrád geoparku
	2.3	Prezentácia obce	2.3.1	Medzinárodná spolupráca a podpora partnerstiev na regionálnej a medzinárodnej úrovni
			2.3.2	Aktívna účasť na budovaní Novohrad–Nógrád Geoparku
			2.3.3	Participácia pri tvorbe

				a realizácii Stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) implementovanej prístupom LEADER
			2.3.4	Vybudovanie obecného múzea
			2.3.5	Vydávanie a distribúcia propagačných materiálov o obci, regióne (OOCR, Novohrad–Nógrád geopark)
			2.3.6	Pravidelná aktualizácia webovej stránky
			2.3.7	Zapájanie obyvateľov do vecí verejných – komunikácia s verejnosťou
			2.3.8	Príprava a realizácia miestnych a cezhraničných projektov a získavanie externých zdrojov
			2.3.9	Zviditeľnenie obce (informačná tabuľa)

Prioritná oblasť	Opatrenie		Aktivita / Projekt	
3. environmentálna	3.1	Starostlivosť o životné prostredie	3.1.1	Starostlivosť o zeleň v obci – na verejných priestranstvách a súkromných pozemkoch
			3.1.2	Vybudovanie obecného parku
			3.1.3	Riešenie likvidácie biologicky rozložiteľného odpadu, zriadenie kompostárne
			3.1.4	Údržba a starostlivosť o vybudované protipovodňové opatrenia
			3.1.5	Realizácia spoločných zariadení a opatrení - protierózne opatrenia na ochranu pôdy pred účinkami vodnej a veternej erózie zabezpečujúc celkovú ekologickú kvalitu a stabilitu krajiny.
			3.1.6	Vytvorenie krajinotvorných prvkov a prvkov ekologickej stability v katastrálnom území obce Ratka

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie Programu rozvoja obce Ratka, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

D.1 Riadenie programu

Riadiacim (rozhodujúcim) orgánom pre Program rozvoja obce Ratka na roky 2016 - 2023 je vedenie obce Ratka v zložení: Ing. Milan Spodniak (starosta), Ctibor Caban, MUDr. (zástupca starostu), Mária Olšiaková, Dana Sabová, Róbert Šándor, Vladimír Spodniak (členovia obecného zastupiteľstva).

Riadiaci orgán bude zabezpečovať:

- aby činnosti súvisiace s financovaním boli v súlade s kritériami PRO a aby počas celého obdobia realizácie boli v súlade s platnými národnými predpismi a predpismi EÚ;
- systém na evidenciu a uchovávanie účtovných záznamov o každej operácii v rámci PRO v elektronickej podobe a zabezpečenie zberu údajov o realizácii, ktoré sú potrebné na finančné riadenie, monitorovanie, overovania, audity, kontroly a hodnotenie;
- aby prijímatelia a iné orgány zapojené do realizácie operácií viedli buď samostatný účtovný systém alebo vhodné kódové označenie účtov pre všetky transakcie súvisiace s operáciou tak, aby boli v súlade s národnými účtovnými pravidlami;
- aby sa hodnotenia PRO vykonávali v súlade s platnými predpismi;
- aby, výbor pre dohľad nad PRO mal k dispozícii všetky potrebné dokumenty;
- aby sa PRO a jeho aktualizácie sprístupňovali verejnosti;
- spôsob financovania riadiacej, monitorovacej a administratívnej činnosti PRO.

Výkonným a monitorovacím orgánom pre prípravu a realizáciu aktivít a opatrení PRO je **Výbor (pracovná skupina) pre dohľad nad PRO** (ďalej Výbor), ktorého členmi sú vybraní partneri a investori projektov, vykonávatelia aktivít, interní a externí odborníci všetkých skupín obyvateľstva obce (vybraní zástupcovia samosprávy, zástupcovia rozhodujúcich podnikateľských subjektov obce a zástupcovia občianskeho sektoru, jednotlivcov z radov obyvateľov obce, prizvaní odborníci z externého prostredia). Výbor bude pracovať v zložení: MUDr. Ctibor Caban, Dana Sabová, Mária Olšiaková, Róbert Šándor, Vladimír Spodniak.

Ďalšími partnermi pri realizácii PRO budú realizátori projektov a užívatelia jednotlivých opatrení.

Výbor bude vykonávať nasledovné činnosti:

- stanovenie spôsobu monitoringu a koordinácie spoločných rozvojových projektov;
- spracovanie hodnotiacej správy za každý kalendárny rok (každoročne v termíne do 31.3 nasledujúceho roku);

- zabezpečenie informovanosti obecného zastupiteľstva o činnosti výboru;
- zabezpečenie informovanosti verejnosti o programe a jeho plnení;
- príprava návrhov na aktualizáciu stratégie;
- raz za dva roky zostavenie prehľadu finančných zdrojov na financovanie a kofinancovanie spoločných rozvojových projektov;
- podľa potreby spracovanie čiastkových akčných plánov realizácie PRO.

D.2 Aktualizácia PRO sa bude vykonávať podľa potreby z viacerých dôvodov:

- zmena legislatívy (národnej, resp. EÚ),
- zmena existujúcich programových dokumentov vyššej úrovne – Program rozvoja samosprávneho kraja, ÚPN samosprávneho kraja, operačné programy EÚ, Program rozvoja vidieka a pod.,
- vytvorenie nového dokumentu vyššej úrovne, ako je napríklad Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou (stratégia CLLD) a potreba harmonizácie obecných programov s týmto dokumentom,
- zásadnejšia zmena podmienok na miestnej úrovni (obec, mikroregión), ako napr. neplánovaná ponuka významného investora, živelná pohroma a pod.

Každá aktualizácia PRO bude schvaľovaná obecným zastupiteľstvom.

D.3 Komunikačná stratégia PRO

Program rozvoja obce bude po schválení v zastupiteľstve obce Ratka zverejnený na webovej stránke obce. Súčasťou zverejnenia informácie o programe je aj vhodná forma komunikácie s verejnosťou za účelom zrozumiteľnej prezentácie možností uplatnenia PRO, ktorý sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z externých fondov.

Rovnako bude zverejňovaná každoročná Správa o monitoringu a hodnotení Programu. Zastupiteľstvo obce zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

D.4 Monitorovanie a hodnotenie PRO

Monitorovanie a hodnotenie bude mať na starosti Výbor pre dohľad nad PRO. Cieľom bude sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia sú hodnotiace a monitorovacie správy, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach Výboru.

Priebežné hodnotenie počas obdobia má za cieľ kontrolu priebehu PRO podľa definovaných cieľov (efektívnosť) a dôsledné stanovenie každej zmeny v sociálno-ekonomickom prostredí (relevantnosť). Takého hodnotenie sa uskutočňuje raz za rok.

Záverečné hodnotenie sa vykoná po skončení obdobia implementácie PRO a hodnotí využitie prostriedkov, účinnosť a efektivitu celého programu.

Rozsah a hĺbka monitorovania a zásahov Výboru do PRO závisí od charakteru zmien a zásahov. Menšie zmeny a zásahy do PRO - zvyčajne na úrovni opatrení (napríklad zmena rozpočtového balíka, rozšírenie opatrení) – navrhuje a pripravuje Výbor samostatne, buď na základe vlastných zistení alebo podnetov od obyvateľov obce, zastupiteľstva a pod. Nerealizuje zásahy do PRO na úrovni cieľov a priorít. Zásahy vážnejšieho rozsahu, ktoré sa dotknú celkovej štruktúry PRO, cieľov a priorít, je potrebné odkonzultovať s externým metodickým expertom, ktorý navrhne konkrétny postup. Obvykle sa každá zásadnejšia a komplexnejšia zmena PRO realizuje formou skráteného postupu, aký prebehol pri samotnom spracovaní a so zapojením verejnosti.

V priebehu štvrtého roka platnosti PRO je za spolupráce externého experta potrebné zrealizovať väčšiu (hĺbkovú) analýzu aktuálnosti PRO. Je to potrebné z dôvodu výrazných zmien v sociálno-ekonomickej situácie, ktoré je len ťažké odhadnúť pri tvorbe PRO. Z analýzy vyplynie, či je potrebná väčšia alebo menšia aktualizácia PRO.

Každoročná monitorovacia správa sa bude vyplňať do nasledovnej tabuľky:

Monitorovacia správa za rok ... (vzor)					
Úroveň prvků stratégie	Opis prvků stratégie	Plánovaný termín realizácie	Rozpočet obce	Externé zdroje	Realizácia aktivít od do a plán na obdobie od do
Oblasť					
Opatrenie					
Aktivita					

D.5 Akčný plán na rozpočtový rok 2016 s výhľadom na 2 roky (2018) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov.

Akčný plán na roky 2016 – 2018 podľa oblastí				
Akčný plán pre hospodársku oblasť				
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Zdroj financovania	Financovanie (€)
Opatrenie 1.2 Technická infraštruktúra				
Aktivita 1.2.4 Rekonštrukcia miestnych komunikácií - projektová príprava	2016	obec	vlastné zdroje	1 500
Aktivita 1.2.4. Pravidelná údržba stavu miestnych komunikácií	2016 2017 2018	obec	vlastné zdroje	300 300 400

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

Aktivita 1.2.4 Zlepšenie stavu pozemných komunikácií	2016	obec	Program rozvoja vidieka + vlastné zdroje	100 000
Aktivita 1.2.7 Realizácia spoločných opatrení PPÚ Ratka (poľné cesty, miestne komunikácie, premostenie Babského potoka)	2016-2017	obec	Program rozvoja vidieka + vlastné zdroje	600 000

Akčný plán pre kultúrno-spoločenskú oblasť				
<i>Opatrenie, aktivita</i>	<i>Termín (rok)</i>	<i>Zodpovedný</i>	<i>Zdroj financovania</i>	<i>Financovanie (€)</i>
Opatrenie 2.1 Vzhľad obce				
Aktivita 2.1.1 Obnova budovy obecného úradu zateplením	2017	obec	Program rozvoja vidieka	185 000
Aktivita 2.1.2 Správa cintorína	2016	obec	vlastné zdroje	150
	2017		vlastné zdroje	150
	2018		vlastné zdroje	300
Aktivita 2.1.2 Úprava a údržba cintorína vybudovanie Domu smútku, chodníkov	2016 - 2017	obec	Program rozvoja vidieka / vlastné zdroje	110 000
Aktivita 2.1.3 Rekonštrukcia Kultúrneho domu a okolia	2016-2017	obec	Program rozvoja vidieka / vlastné zdroje	150 000
Aktivita 2.1.4 Vybudovanie športovej strelnice	2017-2018	obec	Program rozvoja vidieka/vlastné zdroje	20 000
Opatrenie 2.2 Sociálna infraštruktúra a sociálny rozvoj				
Aktivita 2.2.1 Amfiteáter - realizácia	2016	obec	Program rozvoja vidieka / vlastné zdroje	18 500
Aktivita 2.2.1 Rekonštrukcia a dostavba verejných objektov	2016	obec	vlastné zdroje Program rozvoja vidieka	2 500
Aktivita 2.2.2 Multifunkčné ihrisko	2016	obec	Program rozvoja vidieka	50 000
Aktivita 2.2.3 Podpora kultúrnych podujatí	2016	obec	vlastné zdroje	300
	2017			500
	2018			2 000

Opatrenie 2.3 Prezentácia obce				
Aktivita 2.3.1. Propagácia obce	2016 2017 2018	obec	vlastné zdroje	100 100 150
Aktivita 2.3.3. Participácia pri tvorbe a realizácii Integrovanej stratégie regionálneho rozvoja implementovanej prístupom LEADER	2016 2017	obec	Program rozvoja vidieka	1 000 1 000
Aktivita 2.3.4. Vydávanie a distribúcia propagačných materiálov o obci a regióne (Novohrad – Nógrád geopark)	2016	obec	Program rozvoja vidieka	100
Aktivita 2.3.9. Zviditeľnenie obce – informačná tabuľa	2016	obec	vlastné	500

Akčný plán pre environmentálnu oblasť				
<i>Opatrenie, aktivita</i>	<i>Termín (roky)</i>	<i>Zodpovedný</i>	<i>Zdroj financovania</i>	<i>Financovanie (€)</i>
Opatrenie 3.1 Starostlivosť o životné prostredie				
Aktivita 3.1.4. Údržba a starostlivosť o vybudované protipovodňové opatrenia	2016	obec	vlastné zdroje	500
Aktivita 3.1.5 Realizácia spoločných zariadení a opatrení - protierózne opatrenia na ochranu pôdy pred účinkami vodnej a veternej erózie zabezpečujú celkovú ekologickú kvalitu a stabilitu krajiny.	2016-2017	obec	vlastné zdroje Program rozvoja vidieka	500 000
Aktivita 3.1.6 Vytvorenie krajinotvorných prvkov a prvkov ekologickej stability v katastrálnom území obce Ratka	2016-2017	obec	vlastné zdroje Program rozvoja vidieka	250 000

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie Programu rozvoja obce.

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Finančné zdroje potrebné pre realizáciu, naplnenia aktivít uvedených v PRO budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- vlastné zdroje (rozpočet obce - základný zdroj financovania aktivít);
- štátne dotácie z účelových fondov (Úrad vlády SR, Environmentálny fond, Program obnovy dediny, Obnovme si svoj dom, výnosy ministerstiev o poskytovaní dotácií v okruhu svojej pôsobnosti, a pod.);
- dotácie z výťažku lotérií (výnos Ministerstva financií SR o poskytovaní dotácií);
- financie z národných projektov (v sociálnej, vzdelávacej oblasti, v oblasti informatizácie, a pod.);
- štrukturálne fondy EÚ (operačné programy 2014 – 2020: Efektívna verejná správa, Integrovaná infraštruktúra, Integrovaný regionálny operačný program, Kvalita životného prostredia, Ľudské zdroje, Výskum a inovácie, Program rozvoja vidieka, ...);
- iné zdroje EÚ (Európa pre občanov, Horizont 2020, Kreatívna Európa, a pod.);
- nadácie, neinvestičné fondy (Nadácia Ekopolis, Vyšehradský fond, Nadácia Tatra banky, Nadácia SPP, Nadácia Volkswagen Slovakia, Nadácia VÚB, Stredoeurópska nadácia, Nadácia Orange, atď.);
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus, ...);
- bankové úvery;
- Svetová banka;
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb;
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry (verejno-súkromné partnerstvá).

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii obce ako aj na aktuálnych spoločensko-ekonomických podmienkach.

E.1 Indikatívny finančný plán na realizáciu PRO na tri roky

Indikatívny finančný plán na roky 2016 - 2018 podľa oblastí				
	Rok			
	2016	2017	2018	Spolu
I. Hospodárska oblasť	301 800	400 300	400	702 500 €
II. Kultúrno-spoločenská oblasť	203 150	326 750	12 450	542 350 €
III. Environmentálna oblasť	375 500	375 000	--	750 500 €

*Zdroj: vlastné spracovanie***E.2 Model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov)**

Viaczdrojové financovanie				
Prioritná oblasť	Celkové náklady v €	Zdroje		
		Fondy a iné zdroje v €	Zdroje obce v €	Podiel obce v %
Aktivita 1.2.4 Zlepšenie stavu pozemných komunikácií	102 500	97 375	5 125	5,0
Aktivita 1.2.7 Realizácia spoločných opatrení PPÚ Ratka (poľné cesty, miestne komunikácie, premostenie Babského potoka)	600 000	600 000	86 400	14,4
Hospodárska oblasť spolu	702 500	697 375	91 525	13,0
Aktivita 2.1.1 Obnova budovy obecného úradu zateplením	185 000	175 750	9 250	5
Aktivita 2.1.2 Správa a údržba cintorína	600	--	600	100
Aktivita 2.1.2 Výstavba Domu smútku	110 000	110 000	--	100
Aktivita 2.1.3 Rekonštrukcia Kultúrneho domu a okolia	150 000	150 000	--	100
Aktivita 2.1.4 Vybudovanie športovej strelnice	20 000	19 000	1 000	5
Aktivita 2.2.1 Exteriérové pódium	18 500	14 800	3 700	20
Aktivita 2.2.1 Rekonštrukcia a dostavba verejných objektov	2 500	--	2 500	100
Aktivita 2.2.2 Multifunkčné ihrisko	50 000	47 500	2 500	5
Aktivita 2.2.3 Podpora kultúrnych podujatí	2 800	--	2 800	100
Aktivita 2.3.1 Propagácia obce	350	--	350	100
Aktivita 2.3.3 Participácia pri tvorbe a realizácii stratégie CLLD - LEADER	2 000	1 900	100	5
Aktivita 2.3.4 Vydávanie a distribúcia propagačných materiálov o obci a regióne (NNG)	100	--	100	100
Aktivita 2.3.9 Zviditeľnenie obce – informačná tabuľa	500	--	500	100
Kultúrno-spoločenská oblasť spolu	542 350	518 950	23 400	4,3
Aktivita 3.1.4 Údržba a starostlivosť o vybudované protipovodňové opatrenia	500	--	500	100
Aktivita 3.1.5 Realizácia spoločných zariadení a opatrení - protierózne opatrenia na ochranu pôdy pred účinkami	500 000	428 000	72 000	14,4

PROGRAM ROZVOJA OBCE RATKA 2016 - 2023

vodnej a veternej erózie zabezpečujúc celkovú ekologickú kvalitu a stabilitu krajiny.				
Aktivita 3.1.6 Vytvorenie krajinotvorných prvkov a prvkov ekologickej stability v katastrálnom území obce Ratka	250 000	214 000	36 000	14,4
Environmentálna oblasť spolu	750 500	642 000	108 500	14,4
Celkom	1 995 350	1 858 325	223 425	11,3

Zdroj: vlastné spracovanie

ZÁVER

Program rozvoja obce Ratka bol spracovaný na základe uznesenia obecného zastupiteľstva. Je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti, opatrenia a aktivity smerujúce k ich naplneniu v zmysle aktualizovaného zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.

PRO je otvorený dokument, spracovaný na úrovni poznania a hodnotenia vývoja obce, jej potenciálu a perspektív. Je to živý dokument, ktorý je nevyhnutné v priebehu realizácie pravidelne vyhodnocovať a aktualizovať v zmysle navrhnutého harmonogramu a v zmysle aktuálneho vývoja a situácie.

Úspešnosť realizácie stanovených zámerov bude závisieť nielen od vedenia obce, ale aj od aktívnej účasti a podpory všetkých obyvateľov obce a partnerov pri realizácii jednotlivých aktivít PRO.

Program rozvoja obce Ratka na roky 2016 – 2023 bol schválený a uvedený do praxe na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa rozhodnutím obecného zastupiteľstva č.

PRÍLOHY PROGRAMU ROZVOJA OBCE RATKA

Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov

Príloha č. 2: Zoznam použitých skratiek

Príloha č. 3: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení Programu rozvoja obce Ratka na roky 2016 - 2023

Príloha č. 1: Zoznam použitých informačných zdrojov

Zákon NR SR č. 24/2006 Z. z.

Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Zákon NR SR č. 309 z 15. októbra 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ratka 2005 - 2013

obecný úrad Ratka

webové stránky obce: <http://www.ratka.sk/>

Štatistický úrad SR, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Štatistický úrad SR, Mestská a obecná štatistika za rok 2012

Štatistický úrad SR, databáza DATAcube 2014

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Lučenec

Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Program rozvoja vidieka SR na roky 2014 – 2020

Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013 (PHSR BBSK)

Komplexná stratégia rozvoja územia Novohrad–Nógrád Geoparku (2015)

Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (podľa zákona č. 539/2008 z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 z. z.) - február 2015

Príloha č. 2: Zoznam skratiek použitých v PRO Ratka

a. s	akciová spoločnosť
BBSK	Banskobystrický samosprávny kraj
ČOV	čistiareň odpadových vôd
EÚ	Európska únia
CR	cestovný ruch
ČR	Česká republika
CLLD	Community Led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)
DHM	dlhodobý hmotný majetok
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale (spájanie aktivít, ktoré podporujú hospodársky rozvoj vidieka)
MR	Maďarská republika
m.n.m	metro nad morom
NNG	Novohrad–Nógrád Geopark
OcÚ	obecný úrad
PD	projektová dokumentácia
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PRO	Program rozvoja obce
RIÚS	Regionálna integrovaná územná stratégia
SNP	Slovenské národné povstanie
s.r.o.	spoločnosť s ručením obmedzeným
SODB	sčítanie obyvateľov, domov a bytov
SPP	Slovenský plynárenský priemysel
SR	Slovenská republika
SWOT	analýza slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození
ŠFŽP	Štátny fond životného prostredia
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ÚPN	územný plán
VÚB	Všeobecná úverová banka
z.p.o	združenie právnických osôb
Z.z.	zbierka zákonov

**Príloha č. 3: Výpis z Uznesenia obecného zastupiteľstva o schválení
Programu rozvoja obce Ratka na roky 2016 - 2023**
